

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
ADLİ BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ADLİ PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARININ, KİMLİK GELİŞİMİ,
SUÇA YÖNELİK TUTUM VE DEPRESYONLA İLİŞKİSİ**

KADRIYE ÖZADMACA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LEFKOŞA

2021

**ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARININ, KİMLİK GELİŞİMİ,
SUÇA YÖNELİK TUTUM VE DEPRESYONLA İLİŞKİSİ**

KADRIYE ÖZADMACA

20193495

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ ADLİ BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ADLİ PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI

YRD. DOÇ. DR. MERYEM KARAAZİZ

LEFKOŞA

2021

KABUL VE ONAY

Kadriye Özadmaca tarafından hazırlanan “Çocukluk çağı travmalarının, kimlik gelişimi, suça yönelik tutum ve depresyonla ilişkisi” başlıklı bu çalışma, 18/08/2021 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Yeterlik Tezisi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

.....
Yrd. Doç. Dr. Meryem Karaaziz (Danışman)
Yakındoğu Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi Psikoloji Ana Bilim Dalı

.....
Prof. Dr. Fatma Gül Cirhinlioğlu (Başkan)
Yakındoğu Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi Psikoloji Ana Bilim Dalı

.....
Yrd. Doç. Dr. Başak Bağlama Yücesoy
Yakındoğu Üniversitesi
Atatürk Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Anabilim Dalı

.....
Prof. Dr. Şahan Saygı
Adli Bilimler Enstitüsü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin, tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Yakın Doğu Üniversitesinde erişime açılabilir.
- Tezimin iki (2) yıl süre ile erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı erişime açılabilir.

24.Haziran. 2021

İmza

Uzm. Klinik Psk. Kadriye Özadmaca

TEŞEKKÜR

Öncelikle okul hayatım boyunca ve meslek hayatıma atılmam konusunda katkıları büyük olan, Klinik Psikoloji uzmanlığını alırken bilgi birikimi ve donanımı ile tez danışmanlığını yapan Prof. Dr. Ebru Çakıcı'ya çok teşekkür ederim. Ayrıca Tez Danışmanım Yrd. Doç. Dr. Meryem Karaaziz'e çok teşekkür ederim.

Öğrencilik hayatıma başladığım ilk günden bugüne dek gerek maddi, gerek manevi yönden desteklerini benden hiç esirgemeyen Annem Tengül Karahasan, Babam Tansel Özadmaca'ya sonsuz teşekkür ederim.

Tüm bunların yanı sıra bana sabır ve özveri ile araştırma verilerine ulaşmam için yardımcı olan tüm arkadaşlarıma ve yakınlarıma, ayrıca araştırmama katkı koyan tüm katılımcılara teşekkür ederim.

Özellikle hem meslektaşım, hem de arkadaşım olan Uzm. Klinik Psk. Nevin Sağdıç'a bu mesleki adımım da. Bana hep inarak ve güvenerek yüreklendirdiği için teşekkür ederim.

Benim için çok değerli olan Dr. Çağlar Aktuna'ya bu süreçte beni cesaretlendirerek ve güvenerek hem manevi hem de psikolojik yönden destek olduğun için çok teşekkür ederim.

ÖZ

ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARININ, KİMLİK GELİŞİMİ, SUÇA YÖNELİK TUTUM VE DEPRESYONLA İLİŞKİSİ

Bu çalışmanın amacı, çocukluk çağı travmalarının, kimlik gelişimine, depresyona ve suça yönelik tutumlarla ilişkisinin tespitinin sağlanmasıdır. Araştırma evrenini Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yaşayan 18 yaşından büyük genç yetişkin ve yetişkin bireylerden oluşmaktadır. Örneklem sayısı 140 kişidir.

Araştırmanın örneklem grubunun seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaca dönük örnekleme kullanılacak yöntemi ile seçilmiştir. Araştırmada kişilerin demografik bilgilerine ulaşmak amacıyla; cinsiyet, yaş, meslek, eğitim durumu, kendisinin ceza aldığı ve çevresinin ceza aldığı bir suç olup olmadığı ve eğer varsa suçun niteliğini ölçen sorularıyla demografik bilgilere erişilmiştir.

Araştırmada kişilerin demografik bilgilerine ulaşmak amacıyla; cinsiyet, yaş, meslek, eğitim durumu, kendisinin ceza aldığı ve çevresinin ceza aldığı bir suç olup olmadığı ve eğer varsa suçun niteliğini ölçen sorularıyla demografik bilgilere erişilmiştir. Çocukluk çağı travmaları ölçeği, Kimlik Gelişiminin Boyutları Ölçeği (KGBÖ), Suça Yönelik Tutumlar ve İlişkiler Ölçeği (SYTiÖ) ve BECK Depresyon Ölçeği kullanılmıştır. Nicel araştırma; gerçekliği araştırmacıdan bağımsız, gerçekliğin nesnel olarak gözlenebileceği, ölçülüp analiz edilebileceği pozitivist görüşü ifade etmektedir

Yapılan analizlere göre çocukluk çağı travmaları ile duygusal istismar, Beck depresyon envanterini pozitif etkilemektedir. Beck Depresyon Envanterindeki değişimin %15'i Duygusal İstismar tarafından açıklanmaktadır. Araştırma sonucunda Çocukluk Çağı Travmaları ile depresyon arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğu görülmüştür.

Araştırma sonucunda fiziksel istismar ile Beck depresyon envanteri arasında pozitif yönlü çok zayıf bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Araştırmamızda kimlik gelişimi, depresyon ve Çocukluk çağı travma puanlarında cinsiyete göre farklılık saptanmamıştır.

Anahtar sözcükler: suç, travma, depresyon

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP OF CHILDHOOD TRAUMA WITH IDENTITY DEVELOPMENT, ATTITUDES TO CRIMINAL AND DEPRESSION

The aim of this study is to determine the relationship between childhood traumas, identity development, depression and attitudes towards crime. The population of the research consists of young adults and adult individuals over the age of 18 living in the Turkish Republic of Northern Cyprus. The sample number is 140 people.

The sample group of the research was selected with the method to be used for purposeful sampling, which is one of the non-random sampling methods. In order to reach the demographic information of the people in the research; Demographic information was accessed through questions measuring gender, age, occupation, education level, whether there was a crime for which he was punished and if his environment was punished, and if any, measuring the nature of the crime.

In order to reach the demographic information of the people in the research; Demographic information was accessed through questions measuring gender, age, occupation, education level, whether there was a crime for which he was penalized and his environment was punished, and if any, measuring the nature of the crime. Childhood traumas scale, Dimensions of Identity Development Scale (KGDS), Attitudes Towards Crime and Relationship Scale (SYTİÖ) and BECK Depression Scale were used. Quantitative research; It expresses the positivist view that reality can be observed, measured and analyzed objectively, independent of the researcher.

According to the analysis, childhood traumas and emotional abuse positively affect the Beck depression inventory. Emotional Abuse explains 15% of the variation in the Beck Depression Inventory. As a result of the research, it was seen that there is a weak positive relationship between Childhood Traumas and depression.

As a result of the research, it was determined that there was a very weak positive relationship between physical abuse and beck depression inventory. In our study, no

difference was found according to gender in identity development, depression and childhood trauma scores.

Key words: crime, trauma, depression

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	x
1. BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Amaç.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sınırlılıklar.....	4
1.5. Tanımlar.....	4
2. BÖLÜM.....	6
KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
2.1. Çocuk, Çocukluk Çağı ve Travma Kavramları.....	6
2.2. Tanımı.....	8
2.3. Tarihçesi.....	10
2.4. Yaygınlık ve sıklık.....	10
2.5. Risk Faktörleri.....	13
2.6. Çocukluk Çağı Travma Türleri.....	14
2.6.1. Fiziksel İstismar.....	14
2.6.2. Duygusal İstismar.....	15
2.6.3. Cinsel İstismar.....	15
2.6.4. İhmal.....	16
2.7. Çocukluk Çağı Travmalarının Olumsuz Sonuçları.....	16
2.8. Kimlik Kavramı.....	17

2.9. Kimlik Özellikleri	18
2.10. Beş Faktörlü Kimlik Modeli	19
2.11. Suçlu Davranış	19
2.12. Suçun Unsurları.....	21
2.13. Depresyon Tanımı	21
2.14. Depresyon Tarihçesi.....	22
2.15. Depresyon Belirtileri	24
2.16. Depresyon Nedenleri.....	25
2.17. Depresyon ile ilgili Kurumsal Yaklaşımlar.....	25
2.17.1. Depresyonda Psikanalitik Yaklaşım.....	27
2.17.2. Depresyonda Bilişsel Yaklaşım	27
2.17.3. Depresyonda Davranışçı Yaklaşım	28
2.18. Depresyonun Etiyolojisi.....	29
3. BÖLÜM.....	33
ARAŞTIRMA YÖNTEMİ.....	33
3.1. Araştırmanın Modeli	33
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	33
3.3. Veri Toplama Araçları.....	34
3.3.1. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	34
3.3.2. Kimlik Gelişiminin Boyutları Ölçeği (KGBÖ).....	35
3.3.3. Suça Yönelik Tutumlar ve İlişkiler Ölçeği (SYTİÖ).....	35
3.3.4. BECK Depresyon Ölçeği	36
3.4. Verileri Toplaması.....	37
3.5. Verilerin İstatiksel Analizi	37
3.6. Hipotezler	38
4. BÖLÜM.....	40

BULGULAR	40
5. BÖLÜM	62
TARTIŞMA	62
6. BÖLÜM	66
SONUÇ VE ÖNERİLER	66
6.1.Sonuç.....	66
6.2. Öneriler.....	69
KAYNAKÇA	71
EKLER	83
Ek- 1 Demografik Değişkenler	83
Ek-2 Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği.....	84
Ek- 3 Kimlik Gelişimi Ölçeği	87
Ek- 4 Beck Depresyon Envanteri	89
Ek- 5 Suça Yönelik Tutumlar ve İlişkiler Ölçeği.....	92
EK- 6 Etik Kurul Onay Formu	94
ÖZGEÇMİŞ	95
İNTİHAL RAPORU	96

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1 Demografik Değişkenler.....	Hata!
Yer işareti tanımlanmamış.	
Tablo 2. Ölçek Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler.....	41
Tablo 3. Çocukluk Çağı Travmalarının İçsel Yatırımda Bulunmaya Etkisinin İncelenmesi.....	45
Tablo 4. Çocukluk Çağı Travmalarının Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılmasına Etkisinin İncelenmesi.....	45
Tablo 5. Çocukluk Çağı Travmalarının Seçeneklerin Saplantılı Araştırılmasına Etkisinin İncelenmesi.....	46
Tablo 6. Çocukluk Çağı Travmalarının İçsel Yatırımla Özdeşleşmeye Etkisinin İncelenmesi.....	47
Tablo 7. Çocukluk Çağı Travmalarının Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılmasına Etkisinin İncelenmesi.....	47
Tablo 8. Çocukluk Çağı Travmalarının Beck Depresyon Envanterine Etkisinin İncelenmesi.....	48
Tablo 9. Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin Cinsiyet Açısından İncelenmesi.....	49
Tablo 10. Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin Yaş Açısından İncelenmesi.....	50
Tablo 11. Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin Meslek Açısından İncelenmesi.....	52
Tablo 12. Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin Eğitim Durumu Açısından İncelenmesi.....	53
Tablo 13. Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin Ceza Aldığı, Cezası Paraya Dönüşen yada Ertelenen Herhangi Bir Suça Karışma Durumu Açısından İncelenmesi.....	55
Tablo 14. Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin Etrafında Ceza aldığı, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suçla Karışmış Birisi Olma Durumu Açısından İncelenmesi.....	56

Tablo 15. Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin İşlenen Suç Açısından İncelenmesi.....	57
---	----

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Suç, insanlığın varlığından beri birlikte yaşamının neticesinde meydana gelen ve toplum üzerinde yıkıcı faktörleri olan önemli bir sorundur. Dünya çapında kabul gören suç, üzerinde çalışılması gereken önemli bir konudur. Çoğu araştırma, "İnsanlar neden suç işler?" sorusuna cevap aramaktadır. Suçu azaltmak için yasa ve yönetmeliklerle hareket edilmekte ve önlemler alınmaktadır. Suç çalışmaları aynı zamanda birçok disiplinin odak noktasıdır. Antropoloji, ekonomi, psikoloji, tıp, felsefe, sosyoloji, hukuk ve bu alanda çalışma yapan araştırmacılar, suç olgusu hakkında çeşitli açıklamalar yapmışlardır (Hollin, 2002).

Suç davranışını göstermek bireysel bir karar ve seçim olsa da, suç davranışının nedenleri çeşitlidir. Suçun nedenlerini açıklamaya biyolojik bulgular yeterli değildir. Bu nedenle bireyi suça sürükleyen sosyal ve psikolojik faktörler, suç alanında çalışan araştırmacılar tarafından doğrulanmıştır (Fuller, 2012). Suç davranışının ortaya çıkmasında rol oynayan bilişsel, duygusal ve kişisel faktörleri anlamak psikolojinin konusudur ve suç psikolojisi bilgisi önleyici müdahaleler için önemlidir.

Adli psikolojide temel bir araştırma konusu ve psikolojinin yeni bir alt alanı olan suç psikolojisi, son yıllarda dikkat çekmiştir. Adli psikoloji çerçevesinde yapılan araştırmalar, etik bir çerçeve içinde psikoloji teorileri ve yöntemleri ışığında suçu tahmin etme ve sınırlama açısından ceza adalet sistemine yardımcı olur (Andrews ve Bonta, 2010).

Suçta dönüşün psikolojik nedenlerine odaklanan teoriler ve araştırmalar genellikle bireysel ve ailevi faktörlere odaklanır. Psikolojik travmalar özellikle çocukluk çağında derin etkilere sahip olabilmektedir (Bayraktar, 2016). Çocukluk çağı travmaları ise geleceğin temelini oluşturan bireylerin kimlik özelliklerine olan etkisi araştırmanın başlıca konusundan bir tanesidir.

Hüzünlü ve depresif bir ruh hali yaratan depresyon, değersizlik, küçüklük, zayıflık, direnç, çekinme, konuşma isteğinin olmaması, fizyolojik fonksiyonların yavaşlaması ve durgunluk gibi olumsuz yönleriyle ortaya çıkar. Depresyon duygudurum bozukluklarına neden olan önemli bir bozukluktur (Ekşioğlu Ahad, 2016: 48). İnsanların yaşadığı olumsuz olayların depresyon için etkileri vardır.

Çocukluk çağı travması günümüzde önemli bir ölüm nedenidir ve sıklığı üzerinde değişik bilgiler vardır. Bu değişimlerin sebepleri arasında raporlama sorunları bulunmaktadır. Ölümler, istismar ve ihmal nedeniyle 15 yaşın altındaki bireylerde meydana gelmektedir. Bu nedenle çocukluk çağı travmaları, incelenmesi gereken en önemli konuların başında gelmektedir. Çocukluk çağı travmaları kendini farklı şekillerde gösterebilir. Eve gitmekten kaçınma, vücudundan farklı izler ailenin çocuğa uyguladığı şiddetin sonucu olarak görülebilmektedir (Bedirhanbeyoğlu, 2018).

Çocukluk çağı travmalarının kimlik gelişimi üzerindeki etkisi hem günümüzü hem geleceği aydınlatacak bir husustur. Çocukluk çağı travmaları bireylerin benliklerinde derin yaralar açabilmektedir. Bu doğrultuda çalışmada çocukluk çağı travmalarının suça yönelik, kimlik gelişimi ve depresyona etkisi araştırılacaktır.

1.1. Problem Durumu

Çocukluk çağı travmalarının, kimlik gelişimine, suça yönelik tutum ve depresyon üzerindeki etkilerinin saptanması çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Suç, topluma vereceği zarardan dolayı hukuken yasaklanan ve bir ceza yaptırımını olan yasadışı hareketlerdir (Andrews ve Bonta 2010). Psikoloji, suçu bir davranış şeklinde görmekte ve suçla ilgili sosyal, politik veya ekonomik süreçlerden ziyade bireylere odaklanır. Suç davranışı sergileyen kişiler, göstermeyenlere göre bazı farklı özelliklere sahip olabilir ve bu farklılıklar suçla ilişkilendirilebilir veya suça neden olan faktörler olarak ortaya çıkabilir (Pakes ve Winstone, 2007). Suç davranışı, diğer tüm insan davranışları gibi, tek bir sebebe bağlanamayan (Hollen ve Palmer, 2006) çok yönlü bir kavram olup, bireyden veya toplumdan kaynaklanan iç ve dış değişkenlerin etkileşimi sonucunda görülebilmektedir (Palmer, 2003).

Suç davranışı göstermek bireysel bir karar ve seçim olmakla birlikte suç davranışının nedenleri çok çeşitlidir. Suçun nedenlerini açıklamada biyolojik bulgular yeterli olmamaktadır. Bu nedenle, suç alanında çalışma yapan araştırmacılar tarafından bireyi suça yönelten sosyal ve psikolojik etmenler üzerinde durulmaktadır. Suça ilişkin davranışların ortaya çıkma sürecinde yer alan bilişsel, duygusal ve kişilerarası etkenlerin anlaşılması psikoloji biliminin konusu olup, suç psikolojisinin bilinmesi koruyucu ve önleyici müdahaleler açısından önem taşımaktadır. Çocukluk çağı ruhsal travma yaşantısı şeklinde çocuk istismarı ve ihmali (çocuğun fiziksel, duygusal, cinsel istismar veya ihmal edilmesi) ya da çocuğa kötü muamelenin alan yazında birçok araştırmada etiyolojik bir faktör olarak bireyin ruh sağlığı üzerindeki etkisi bulgulanmaktadır. Aynı zamanda, suç psikolojisi araştırmalarında çocukluk çağı ruhsal travma yaşantıları ve suç davranışları arasındaki ilişki üzerinde durulmaktadır. Suç davranışı gösteren yetişkin bireylerle geriye dönük olarak yapılan araştırmalarda çocuk ihmali ve istismarının suça yönelme riskini artırdığı görülmektedir. Yetişkin gruplarla yapılan araştırmalarda suç davranışı gösteren bireylerin göstermeyenlere göre daha fazla istismar ve ihmal öyküsü bildirdiğine değinilmektedir (Teague ve ark., 2008).

Çocukluk çağı travmalarının etkileri her birey için farklı yönlerde seyredebilir. Bu etkileri saptamak araştırmaların sayısını arttırmak büyük önem taşımaktadır. Çalışmada çocukluk çağı travmalarının suça yönelim, kişilik gelişimi ve depresyon üzerindeki etkilerinin tespiti problem durumudur. Suça yönelim, kişilik gelişimi ve depresyon üzerindeki etkilerin tespiti adli olarak gerçekleştirilecektir, araştırmaya bu yönden bir bakış geliştirilecektir.

1.2. Amaç

Çocukluk çağı travmaları bireylerin yetişkinlik yaşantıları üzerinde etkiye sahiptir. Çocukluk çağı travmalarının, kimlik gelişimi, suça yönelik tutum ve depresyonla ilişkisinin tespiti amaçlanmaktadır. Bu konu üzerine doğrudan yapılan bir çalışma olmaması araştırmayı önemli kılmaktadır. Araştırma bulgularıyla literatüre yeni bilgiler sunulacaktır.

Yukarıda belirtilen alan yazındaki bilgiler ışığında bu çalışmanın temel amacı, yetişkinlerde (18 yaş üzeri bireyler) şiddete yönelim, kimlik gelişimi ve depresyon ile ilişkisi

araştırılacaktır. Ayrıca, belirlenen demografik özelliklerin değişkenler üzerindeki farklılıklarının ortaya konması araştırmanın diğer amacını oluşturmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Çocukluk çağı travması, insanların yaşamları üzerinde olumsuz etkileri olan bir grup olaydır. Gelecekte travma yaşayan bireyler sosyal yaşamlarında nasıl bir yere sahip olacaklarını suç kavramı, günümüzde giderek daha sık görülen bir sosyal olay olarak ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda çocukluk çağı travmalarının bireylerin kimlik gelişimi ve depresyon düzeyleri üzerindeki etkilerinin tespit edilmesi daha önce araştırılan bir konu olmadığı için yapılacak olan çalışma geleceğe ışık tutacaktır.

1.4. Sınırlılıklar

Aşağıda araştırmanın sınırlılıkları açıklanmıştır:

- Katılımların tamamını 18 yaş üzeri bireyler oluşturmaktadır.
- Katılımcı sayısı 140 kişidir.
- Araştırma, araştırma ölçekleri ve bu ölçekler çerçevesinde hazırlanan sosyo demografik bilgi formu ile sınırlıdır.
- Araştırmada kadınlar erkeklere göre daha fazla katılım sağlamışlardır.

1.5. Tanımlar

Suç: Yasak olan ve ceza yaptırımı olan her davranış suç olarak kabul edilebilir; ancak suçun herkes tarafından kabul edilebilir tek bir tanımı yoktur. Suç kavramı ve bu kavramın hukuksal tanımı kültürel faktörler ve toplumsal normlara göre farklılıklar gösterebilmektedir (Fieldman, 2002).

Travma: Bir kişinin ölüm, ciddi yaralanma veya kişinin veya başkalarının fiziksel bütünlüğüne tehdit oluşturan bir olay yaşaması, tanık olması veya deneyimlemesi durumu olarak tanımlanır. Kişi travma yaşadığında yoğun korku, çaresizlik ve terör duyguları yaşar (APA, 1994).

Fiziksel istismar: Fiziksel istismar, çocuğun fiziksel gelişimini ve ruh sağlığını kasıtlı olarak zorla etkileyen şiddet içeren davranışlardır (DSÖ, 2006)

Duygusal İstismar: Bir çocuğun veya ergenin duygusal veya zihinsel sağlığına zarar verecek şekilde aşağılanarak, tehdit edilerek ve beyhudeliğini ve yetersizliğini vurgulayarak, çocuğa duygusal olarak sevilmeyen bir insan gibi davranarak ciddi, travmatik ve kalıcı izler bırakmaktır (Sanderson, 2010).

Cinsel İstismar: Çocuğun tam olarak anlayamadığı, tam rıza gösteremediği veya gelişim seviyesine hazır olmadığı veya yasaları veya toplumun sosyal tabularının sınırlarını aşan bir cinsel faaliyetemecbur bırakılması olarak tanımlanmaktadır (DSÖ, 2006).

Kimlik: Bireyleri diğer bireylerden ayıran zihinsel, duygusal ve davranışsal özelliklerin tümü olarak tanımlayabiliriz (Gültekin, 2009: 17).

Depresyon: Duygusal/bilişsel, fizyolojik ve motivasyonel alanlarda belirtileri ortaya çıkan sık görülen bir sorundur (Hisli, 1988).

2. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Çocuk, Çocukluk Çağı ve Travma Kavramları

Çocukluk çağı travmalarının, kimlik gelişimi, suça yönelik tutum ve depresyonla ilişkisinin tespiti çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Suç, topluma vereceği zarardan dolayı hukuken yasaklanan ve bir ceza yaptırımını olan yasadışı hareketlerdir (Andrews ve Bonta 2010).

Psikoloji, suçu bir davranış şeklinde görmekte ve suçla ilgili sosyal, politik veya ekonomik süreçlerden ziyade bireylere odaklanır. Suç davranışı sergileyen kişiler, göstermeyenlere göre bazı farklı özelliklere sahip olabilir ve bu farklılıklar suçla ilişkilendirilebilir veya suça neden olan faktörler olarak ortaya çıkabilir (Pakes ve Winstone, 2007). Suç davranışı, diğer tüm insan davranışları gibi, tek bir sebebe bağlanamayan (Hollen ve Palmer, 2006) çok yönlü bir kavram olup, bireyden veya toplumdan kaynaklanan iç ve dış değişkenlerin etkileşimi sonucunda görülebilmektedir (Palmer, 2003).

Bütün toplumların yaşamına veya biçimine göre farklı tanımlamaları yapılsa da çocuk kavramı; Çocuk Hakları Sözleşmesine göre 18 yaşın altındaki bireyler olarak tanımlanmakta ve kanunen yetişkin sayılmamaktadırlar (Altıparmak, 2008: 10). 1990 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından yürürlüğe giren anlaşmaya göre, bütün çocukların belirli haklara sahip olduğu ve herhangi bir ayrımcılık, ceza, ihmal veya istismara maruz bırakıldığında kapsamlı ve etkin bir şekilde korunması gerektiği belirtilmiştir. Geçen on yılda çocuklar ve çocukluk üzerine yapılan araştırmalar artmış ve konunun önemini göstermiştir (Bayramoğlu, 2009).

Travma algısı bireyi hem fiziksel hem de psikolojik olarak olumsuz etkiler. Başka bir deyişle, buna tüm sarsıcı olaylar denmektedir. 18. yy ve öncesinde travma, fiziksel kalıntıları olan bir olgubüçimindegeçerliliğini koruyordu ve ilk olarak on dokuzuncu yüzyılda travmanın fiziksel boyutların yanı sıra psikolojik etkilerinin de olduğu belirtilmiştir (Herman, 2011: 24). On dokuzuncu yüzyıla kadar, travma sonrası stres bozukluğu olan bireylerin akıl hastalığından

muzdarip olduğu düşünölmektedir. 1970 Fransa-Prusya Savaşı'nın ardından cepheden dönen askerler, psikiyatristlerin dikkatini çeken bazı psikolojik sıkıntılar yaşamıştır. Bu savaştan sonra bireylerin sadece fiziksel sorunlardan değil, aynı zamanda travmadan zihinsel olarak da etkilendiklerine inanılmaktadır (Kokurcan ve Özsan, 2000: 21).

Travma insanların yüksek düzeyde korku yaşamalarına sebebiyet verirken aynı zamanda da onları dehşete düşürür. Tehditlere yeterli bir yanıt verilmez ve psikolojik travma riski vardır. Zihinsel travma aniden ortaya çıkar ve kendini şiddetli bir duygusal saldırı veya başka bir yerden saldırı ile gösterir. Dış şoklar dışarıdan gelse de çok hızlı bir darbe mekanizmasına sahiptir (Terr, 2003: 322).

Van der Kolk (1989: 384-411), iç ve dış kaynakların dışarıdan gelen tehditlerle karşı karşıya kaldığı ve bu durumla baş edemediğinde bir travma yaşandığını belirterek, travmanın karmaşıklığı ile ilgili benzer bir duruma değinmektedir. Cinsel saldırı, içsel yönelim ve çevre arasındaki dengeyi bozan travmatik bir durum olarak tanımlanmaktadır. Bir saldırı gerçekleştiğinde, bireyin hayatı kısmen tehlikeye girer, bedenin bütünlüğü bozulur ve yoğun bir korku ve endişe hali ortaya çıkar. Bu dönemde cinsel saldırıya uğrayan kişi hayatının kontrolünü kaybeder ve ardından bu saldırıda uzun süre devam eden savunma mekanizmalarında aksaklıklar meydana gelir (Uluocak vd., 2014: 374).

İstismar, bireyin sosyal çevresi ve vücut üzerindeki gücünün dışarıdan gelen tehlike, zarar ve tehditlere maruz kalması sonucunda ortaya çıkar ve bu gibi durumlarda istismara açık hale gelir. Bir kişinin travmatik deneyimleri, kendisini ölüme çok yakın hissettiren bir depresyon sürecini içerir. Bir tehdide karşı yeterli savunma geliştirilemediğinde ortaya çıkan durum travma olarak tanımlanmaktadır (Uluocak vd., 2014: 375).

Travma, bir çocuğun yaşamını veya fiziksel bütünlüğünü tehdit eden korkutucu, tehlikeli veya şiddet içeren bir olaydır. Sevilen birinin yaşamını veya fiziksel bütünlüğünü tehdit eden travmatik bir olayla yüzleşmek de travmatik bir durum olarak tanımlanabilir. Bu özellikle küçük çocuklar için önemlidir, çünkü güvenlik duyguları bağlarını etkiler. Travmatik deneyimler, olaydan sonra devam ettirilebilen ve yeniden yaşanabilen özelliklere sahip

olabilir. Çocuklar korku, çaresizlik veya korku hissedebilirler; Kalp krizi ve kusma gibi fizyolojik tepkilerin yanı sıra, travmatik deneyimin sonuçlarından kaçınmak için kendilerini veya kendilerini başkalarından koruyamayan çocuklar da fiziksel ve duygusal tepkilerden etkilenebilir (Zoroğlu ve ark., 2001: 69).

Günümüzde yetişkinler çocukları korumak için çok çalışsalar da tehlikeden kaçınılamaz. Çocuğun dahil olduğu ortamın (doğal afet, trafik kazası, zorbalık veya toplum şiddeti gibi) dışında veya aile içi şiddet, fiziksel veya cinsel taciz veya yas gerektiren ölüm gibi süreçler yoluyla tehlikeli bir durum ortaya çıkabilir (Zoroğlu ve ark., 2001: 69).

İhmalin çocuk travması, çocuk istismarı ve yaşam boyu ruhsal sıkıntı üzerindeki etkilerini gösteren bulgular artmaktadır. Ruhsal bozukluklara ek olarak, olumsuz çocukluk deneyimlerinin birden fazla sağlık faktörünü belirlediği gösterilmiştir. Bu değişkenler arasında, sigara bağımlılığı, madde kötüye kullanımı, istenmeyen gebelik, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, otoimmün hastalıklar, doğuştan gebelik, intihar girişimi, obezite, alkolizm, karaciğer hastalığı, riskli cinsel davranış, abdominal hastalık ve hipoksi dahil kalp hastalıkları yer alır. Çocuk istismarı ve ihmalinin psikolojik sonuçları ülkemizde çok sayıda çalışmaya konu olmuştur. Travma sonrası çocuk psikolojisi ile ilgili çalışmalar, zorlu ve pahalı çalışmaları nedeniyle oldukça sınırlıdır (Zoroğlu vd., 2001: 69).

Bununla birlikte, bu tür erken gelişimsel olayların geriye dönük değerlendirilmesi önemli bilgiler sağlar. Nitel değerlendirmenin yanı sıra, çocuk istismarı ve ihmali, çocukluk öyküsünün nicel değerlendirmesi ve ciddiyeti, çocukluk üzerindeki uzun vadeli etkilerinin standardizasyonu, karşılaştırılması ve sınıflandırılması için bir koşul olarak ortaya çıkmıştır (Uluocak vd., 2014).

2.2. Tanımı

Aile ile iletişim, çocukların doğduğu andan itibaren başlar; Büyümesini ve gelişimini tamamlayana kadar aile ile etkileşime girer. Bireylerin kimlikleri ve psikolojik alt yapıları önce ailede oluşturulur ve büyüdükçe çevrelerine göre şekillenir (Altıparmak, 2008: 11).

Sağlıklı gelişim süreci, bir çocuk her olumlu veya olumsuz durumu anladığında ve gerektiği şekilde buna uyum sağladığında ortaya çıkar. Çocukların karşılaştıkları olayları anlaması ve bunlarla başa çıkması normaldir, ancak bazen çocuklar baş edemeyebilir ve kendilerini yetersiz hissedebilirler. Bu duygularla çocuk aşırı korku içinde olabilir ve hayatı hakkında güvensiz düşünceler geliştirebilir. Nitekim kimi zaman bir çocuğun fiziksel ve zihinsel gelişiminin olumsuz etkilenmesine rağmen çıkamadığı bir durum söz konusudur. Belirtildiği gibi çocuğun gelişimini veya deneyimini olumsuz etkileyen deneyimler çocukluk çağı travması olarak tanımlanmaktadır (Altıparmak, 2008: 11).

Çocukluk çağı travması, bir çocuğun genellikle uzun süreli psikolojik ve fiziksel etkilerle birlikte ağrı veya duygusal sıkıntıya neden olan bir olaya maruz kalması olarak tanımlanır. Bütünteçrübeleraiile içi şiddet, terörizm, göç, savaş, doğa olayları, ihmal veya taciz olabilmektedir. Bunun gibi olumsuz olaylar bir çocuğun yaşamı süresince yaşayabileceği ve çocuk istismarı olarak nitelendirilebilecek olaylardır. Çocuk istismarı, Ulusal Araştırma Konseyince çocuğa duygusal veya fiziksel zarar verebilecek bir davranış kuralları olarak tanımlanmamıştır (Tyler ve diğerleri, 2006: 7). Çocuğun gelişimini olumsuz etkileyen, belirli sınırlamalara neden olan, zihinsel zarar ve uygunsuz davranışlar, çocuk ihmali ve istismarı olarak tanımlanmaktadır (Taner ve Gökler, 2004: 84).

Çocuk ihmali ve istismarından çok eski zamanlardan bu yana bahsi geçmektedir. 1860'da Paris Tıp Akademisi üyesi adli tıp doktoru Tardieu birkaç kez çocuk istismarı hakkında bilgi vermiş ve 1962'de bu durum Quimby ve arkadaşları tarafından hırpalanmış çocuk sendromu olarak tartışılmıştır (Dokgöz, 2004: 71). Türkiye'de bu konunun tartışılması daha sonra başlamıştır. Çocuk İstismarı ve İhmalini Önleme Derneği 1988 yılında kurulmuş, Çocukları İstismardan ve Rehabilitasyondan Koruma Derneği 1991 yılında ortaya çıkmış ve zaman zaman farklı araştırma merkezlerinde çocuk ihmali ve istismarı tartışılmıştır (Paysal, 2007: 19).

Dünya Sağlık Örgütü tarafından 2014 yılında yayınlanan bir araştırmaya göre, yetişkin bireylerin yaklaşık.% 23'ü çocukluklarında fiziksel.istismara,% 16,3'ü fiziksel ihmalden ve% 36,3'ü duygusal istismardan maruz kalmıştır. Hayat boyu saldırı oranının cinsiyetler arasında

anlamli farklılık göstermediğini ancak kadınların daha fazla cinsel saldırıya uğradığını belirtilmiştir (TÜİK, 2016). Türkiye'de belirtilen oran en az dünyadaki kadar yüksektir. Sofuoğlu vd., 2014 senesinde 7.540 çocuğun çocukluk deneyimleriyle ilgili yaptıkları bir çalışmada, çocukların ortalama% 42-70'inin travma yaşadığını göstermiştir (Sofuoğlu, 2014: 50). Ancak 2010 yılında Türkiye'de yapılan UNICEF çalışmaları; Araştırmaya katılan 7-18 yaş arası çocukların %51'inin duygusal,%43'ünün fiziksel, %3'ünün de cinsel istismara uğradığı belirlendi (TÜİK, 2016). TÜİK tarafından 2015 yılında açıklanan verilere göre çocuklara yönelik şiddet ve cinsel istismar öne çıkma üzere çocuklara karşı işlenen suçların %46'sının bu suçlar arasında öne çıktığı bildirilmiştir (TÜİK, 2016).

2.3. Tarihçesi

Çocuk istismarı çok eski çağlardan beri pek çok kaynakta karşımıza çıksa da son yüzyılın çarpıcı sorunlarından biridir (Sicher, 2000: 661). Tıp literatüründe Tardieu ilk kez 1860 yılında istismarı tanımlamıştır. Bu tanımlamadan ortalama 90 sene sonra Kavi, uzun kemik ya da kaburga kırıkları, subdural hematomlar ve çocuk istismarıyla ilişkisini göstermiştir. Kempe öncelikli olarak 1962'de istismara uğramış çocuklara atıfta bulunmak için "battered child" kavramını kullanmış ve ilerleyen senelerde bu terim "child abuse" olarak anıldı (Pressel, 2000: 3058).

Bu gelişmelerin bir sonucu olarak, 1989 yılında Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi kabul görmüştür. 19. maddesi, ilgili devletlerin çocuğun bakımından sorumlu kişilerin bütün olumsuz muamelesine karşı yükümlülüğünü içerir (Aral ve Gürsoy, 2001).

Türkiye'de çocuk istismarı ile ilgili araştırmaların başlangıcı çok yeni olup, ergen ruh sağlığı, pediatri, çocuk ve adli tıp, alanlarında yapılan çalışmalar bu duruma açıklık getirmeye çalışmıştır (Polat, 1998).

2.4. Yaygınlık ve sıklık

Çocukluk çağı travmaları yaşanan çağda önemli bir ölüm nedenidir ve görülme sıklığı hakkında değişik veriler mevcuttur. Değişikliklerin sebepleri arasında raporlama problemleri

bulunmaktadır. İstismar ve ihmal sonucunda son yıllarda 15 yaş altı çocuklar arasında yılda 57.000 ölüm teyit edilmiştir. Düşük-orta gelirli ülkelerde çocuk istismarı ve ihmali iki veya üç kat daha fazla iken Afrika bölgesi başı çekmektedir (Runyan, 2002).

ABD Sağlık ve İnsani Hizmetler Bakanlığı'nın (DHHS) 2009 yılında hazırladığı rapora ve 2007 yılı Çocuk İstismarı ve İhmal Bilgi Sistemi (NCANDS) verilerine göre ihmal % 59, fiziksel istismar % 10,8, cinsel saldırı oranı % 7,6, duygusal istismar % 4,2 idi. Bu raporlara göre çocuk istismarı ve ihmali 4-7 yaş çocuklarda daha sık görülmektedir (% 23,8). İstismar ve ihmal sıklığının yaşla birlikte azaldığı bulunmuştur (DHHS, 2009). Aynı şekilde ABD'de yapılan bir araştırmanın verilerine göre çocukların yaklaşık % 1'inin istismara uğradığı ve % 1,5'inin ihmal edildiği saptanmış ancak bu buzdağının görünen yüzü olarak yorumlanmıştır (Dubowitz, 2002: 192). Diğer çalışmaya benzer şekilde, yaş arttıkça istismar oranı azalmış ve 12 yaşından sonra önemli bir düşüş olmuştur.

Son yıllarda yüksek oranda istismar ve ihmal tespit edilmiştir ve bunun nedeni istismara veya ihmale maruz kalan çocukların sayısındaki artış ve bildirilen vakaların oranının artmasıdır (Theodore ve Runyan, 1999: 169). Diğer çalışma verilerine bakıldığında, kız çocuklarının istismar oranı (% 52) erkeklerin istismar oranından (% 48) daha yüksektir (Burnett, 1997).

2008 senesinde, 772.000 çocuğun ABD Ulusal Çocuk İstismarı ve İhmal Veri Sistemi tarafından istismar ve ihmali raporlanmıştır. İstismara bağlı ölümler 2,33/10000 olarak tespit edilmiştir. İstismarın %80,1'i aile, %6,5'i diğer akrabalarca gerçekleşmiştir. Messman-Moore ve Brown (2004), 944 lisans öğrencisi üzerinde yaptıkları bir çalışmada, kadınların % 17'sinin herhangi bir şekilde çocukluk çağı istismarı, % 8,9'u cinsel istismar, % 4,2'si fiziksel istismar ve % 8'i yaşadığını tespit etti. Her türlü çocuk istismarına, duygusal istismara maruz kalmaktadır (Messman, 2004: 1020). Wang vd., 2007 senesinde gerçekleştirdikleri çalışmada travma türlerinin % 71,1'i ihmal edilmiş, % 16,1'i fiziksel istismar, % 9,1'i cinsel istismar ve % 7,3'ü duygusal istismar olmuştur (Wang ve Holton, 2007: 4).

Ülkemizde özgül ve resmileşen istismar vakalarının sıklığı ve dağılımına ilişkin veri bulunmamaktadır (Zoroğlu vd., 2001: 70).

2001 senesinde İstanbul'da lise talebeleri üzerindeki araştırmada, katılımcıların %34.8'i en az bir çocukluk travması yaşamıştır; İhmal oranı %16,5, duygusal saldırı oranı %15,9, fiziksel saldırı oranı.%13,5, cinsel saldırı oranı %10,7. Kız çocuklarında cinsel istismar ve ihmal yaşantılarının erkeklere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır (Zoroğlu ve ark., 2001: 70).

Bilir ve ark.'nın 1999 yılında Türkiye'nin 8 ilçesinde 16.100 çocuğu kapsayan bir çalışmada yaş grupları açısından büyük fark olduğu ve yaşla birlikte travma sıklığının azaldığu saptanmıştır. Aynı çalışmada tekrarlama oranı 4-6 yaş grubu için %40,7, 7-10 yaş grubu için %33,5 ve 11-12 yaş grubu için %25.8 şeklinde tespit edilmiştir. Diğer çalışmalara benzer şekilde kızlarda daha yüksek oranda travma saptanmıştır (kızlarda %34,6, erkeklerde %32,5), (Bilir vd., 1991).

Psikiyatri hastalarının örneklerinde ve genel popülâsyonda çocukluk döneminde duygusal, cinsel, fiziksel istismar ve ihmal yaşantıları görülebilmektedir (Zoroğlu ve ark., 2001: 70). Yargıç ve diğerleri (1994) yaptıkları bir çalışmada çocukluk ağı travma deneyimlerini yetişkinlikte psikolojik sorunları artıran faktörler olarak tanımlamışlardır (Yargıç ve diğerleri, 1998: 340).

Yanık ve Özmen'in (2002) alışmasına psikiyatri polikliniğine gelen kadın hastalar dahil edilmiştir. Cinsel saldırı oranı %.22, duygusal istismar % 18,7 ve fiziksel saldırı % 15,3'tür (Yanık vd., 2001: 88). Kulak ve ark. (2006), yetişkinlikte tecavüze uğrayan kadınların% 42'sinin geçmişte üç tür çocukluk travması,% 35,2'sinde ise iki tür istismar yaşadıklarını bulmuştur (Kulak, 2006). Bir başka çalışmada poliklinik polikliniğine sık başvuran kadın hasta örnekleminde duygusal ihmal (% 24,7) ve fiziksel ihmal (% 17,3) bildirilmiştir (Yanık, 2002: 142).

Alkol kullanım bozukluğu grubunda çocukluk ağı travması yaygınlığı

Alkol Kullanım Bozukluğu ve Çocukluk Travmalarını Değerlendirme Araştırmasında, çocukluk ağı travmalarında duygusal istismar ve fiziksel ihmal puanları anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. AMATEM'de yapılan çalışmada, çocukluk ağı travmalarından

kaynaklanan şizofreni belirtileri ile depresyon, madde kötüye kullanımı ve anksiyete arasında ilişki bulunduğu saptanmıştır (Evren ve Ögel, 2003: 32). Alkol bağımlısı hastalarda yapılan bir başka çalışmada ise erkeklerin %30,4'ünde, kadınların ise %58,6'ında çocuklukta travmatik yaşantılar bildirilmiştir (Çelikel ve Beşiroğlu, 2008: 76).

Anksiyete bozukluğu grubunda çocukluk çağı travması yaygınlığı

Çocukluk çağı travması aynı zamanda insanların cinsel hayatlarını da olumsuz yönde etkiler. Cinsel ve fiziksel istismar öyküsü olan panik bozukluğu hastalarının cinsel istek, uyarılma ve orgazm problemleri vardır. Panik bozukluğu rahatsızlarında görülen iktidarsızlık problemlerinin çocukluk çağı istismarı ve buna bağlı depresyon deneyimlerinden etkilendiği bulunmuştur. Lochner vd., 2002 senesinde OKB'si olan iki grup ile diğerleri karşılaştırıldığında, bu bozukluğu olanlarda duygusal, fiziksel ve cinsel istismar ve ihmal oranları daha yüksek bulunmuştur (Lochner, 2002: 67).

Kimlik bozuklukları grubunda çocukluk çağı travmaları yaygınlığı

BPD'li hastalarla yapılan bir çalışmada, travma öyküsü % 81 gibi yüksek bulunmuştur. Benzer şekilde BPD tanısı alan bireylerin çocukluk çağı travmasını kontrol gruplarına göre daha sık tarif ettikleri bildirilmiştir (Semiz, 2005).

2.5. Risk Faktörleri

Çocuk istismarı için risk faktörleri çocuk, aile ve sosyal nedenlerle bağlantılı olarak incelenir. Düşük doğum ağırlığı, zihinsel ve bedensel engellilik, doğumdan sonra anneden uzun süre ayrılma ve erken doğum gibi etmenler bebeğe yönelik riskli duruma dahil edilir. Tek ebeveyn, anne ebeveynlik, istenmeyen gebelik, eğitimsizlik, alkol ve uyuşturucu bağımlılığı, gibi durumlar aile ile ilgili risk faktörleri olarak değerlendirilir. Yüksek yoksulluk oranları, işsizlik ve sosyal hizmetlerin kıtlığı veyayüksek suç oranı yokluğu gibi durumlar sosyal risk faktörleri arasındadır (Şahiner vd., 2001).

Çevre, sosyal faktörlerin içinde yer alır ve çocukluk çağı travmalarında çok önemli bir faktördür. Sosyal yoksulluk, yetersiz sağlık hizmetleri, gıda kaynaklarının yetersizliği, barınma güçlükleri, çocuk ihmalinin, ailenin ve çocukların iradesi dışındaki istismarın gerçekleridir. Tüm bu durumlar çocuk ihmal ve istismarı için sosyal risk faktörü olarak kabul edilmektedir (Polat, 2000).

Ebeveynleri tarafından duygusal ihmale uğramış olan çocuklar, gelecekteki yaşamlarında istismar edici davranışlarda bulunabilecek ebeveynler olabilir. Öfke hissini geçmiş yaşamından çocuğa aktarabilir. Ailedeki risk faktörlerinden biri de anne, babanın uyuşturucu veya alkol bağımlısı olmasıdır. Bir aile risk faktörü, kimlik bozukluğu olan bir ebeveynidir. Çocuklarının geçmişindeki duygusal yoksunluğu yansıtabilirler (Holliday, Holder ve Suris, 2018).. Karşılansayan bağımlılık ihtiyaçları, ebeveyn rolünü üstlenememe duyguları, duygusal yapının yetersiz gelişimi, benmerkezcilik ve dış uyaranlara ani tepkiler, istismar ve ihmalde etkin olan kimlik güçsüzlükleridir (Şahin, 2001).

2.6. Çocukluk Çağı Travma Türleri

Çocukluk çağı travma türleri duygusal, cinsel istismar, fiziksel ihmal olarak dörde ayrılmaktadır. Bu bölümde başlıklar açıklanacaktır.

2.6.1. Fiziksel İstismar

Fiziksel istismar en yaygın istismar türlerinden biridir ve fiziksel istismarın tanımı, bir çocuğun istekli bir şekilde yaralanmasını sağlamak olarak tanımlanabilir (Polat, 2007). Fiziksel istismarın bir diğer tanımı da 18 yaşın altındaki bir kişinin kasıtlı olarak ebeveynleri tarafından birine zarar vermesi veya bir çocuğun zarar görme riskinin yüksek olmasıdır (Taner ve Gökler, 2004).

Çocuğun vücudunda oluşabilecek her kırık, kızarıklık, ısırık gibi durumlar fiziksel istismar açısından kanıt verebilir (Koç vd., 2014). Çocuğun başka bir açıdan fiziksel olarak istismara uğradığını, kreş çıkışında ebeveynlerinden birine gitmek istememesi ve çocuğun ebeveyn

tarafından zarar gördüğünü ifade etmesi, hayvanlara zararlı davranışlarda bulunduğunu gösteren kanıtlar vardır (Child Welfare Information Gateway, 2013).

Fiziksel istismarın değerlendirilmesi sırasında, bakım veren bireyin çocukta izlediği bir durum hakkında az endişeli veya çok endişeli olması, çocuklarının vücutlarında oluşan bir yaralanma için etrafa karşı öfkeli ve suçlayıcı olmaları, yaraları olan çocuğun tedavisinin ertelenmesi veya önemsenmemesi, bilgisi alınan çocuğun vücudundaki yaralar ve ebeveynin anlattığı hikâyeye uyumlu olmaması bize fiziksel istismarı düşündürebilmektedir (Tıraşçı ve Gören,2007).

Fiziksel istismarla büyüyen bir çocuk, gelecekte bazı ruhsal bozukluklardan muzdarip olabilir ve bu çocuklar, yetişkinliğe ulaştıklarında çocuklarını fiziksel olarak istismar etmenin normal olacağını düşünebilecek kişilerdir. Fiziksel boyut geliştirilmeli ve istismar birçok yöntem ve uzmanla giderilmelidir (Swenson ve Kolko, 2000).

2.6.2. Duygusal İstismar

Duygusal istismar, bir çocuk veya ergenin, kişiye duygusal olarak zarar verebilecek şekilde kendini ve kişiliği olumsuz algılamasıdır. Çocuk oranı yetişkinlere göre daha yüksektir (Kulaksızoğlu, 2001). Duygusal istismara örnek olarak sunulabilecek en sık kullanılan davranış bağırma (Topbaş, 2004). Cinsel ve fiziksel istismara maruz kalan kişilerin de duygusal olarak istismara uğrama olasılığının daha yüksek olduğu bildirilmiştir (Yarar ve Yarış, 2011). Duygusal istismar durumunda ise ebeveynlerin çocukluklarında yeterli ve sağlıklı ilgi görmedikleri görülmektedir (Norman vd., 2018).

2.6.3. Cinsel İstismar

Cinsel istismar, bir çocuktan en az 6 yaşın büyük olan bir kişinin çocuğu kendi cinsel istekleri için kullanmasına veya cinsel istekleri için kullanmasına izin verilmesidir (Tıraşçı ve Göre, 2007). APA Standartlarına (2017) göre cinsel saldırı, istismarcının güç kullanarak, mağdura yönelik tehdit ve şiddet kullanarak kişiye fayda sağlaması anlamına gelir. Cinsel saldırı, maruz kalma oranı düşük olan istismar türleri arasındadır (Polat, 2007).

Çocukların cinsel istismara uğradığını değerlendirmek ve onaylamak için göz önünde bulundurulması gereken birkaç husus bulunmaktadır. Bunlar; Oturmakta ve yürümekte güçlük çeken çocuk, yatağını ıslatma sorunları, ani iştah değişiklikleri, çocuğun yaşı üzerindeki cinsel aktivite hakkında bilgi veya davranışları ve çevresini tanımayan kişilerle iletişim kurma becerisi gibi sorunlar yaşayabilir (Child Welfare Information Gateway, 2013).

Fiziksel ve cinsel istismar arasındaki farklılıklara bakarsak, fiziksel istismar erken yaşta ortaya çıkarken, cinsel saldırı 6 yaşından sonra daha sık görülür. Fiziksel istismarın yaygın olduğu cinsiyetin erkek, fiziksel istismar olduğu bilinmektedir (Polat, 2007).

2.6.4. İhmal

İhmal, büyüme çağındaki bir çocuğu beslemeye ilgi göstermeme, güvenli bir durumda olmama ve yaşayacak iyi bir yere sahip olmama gibi faktörleri içerir (Dokgöz ve diğerleri, 2002). Kötüye kullanım ve ihmal arasındaki farkları farklar; İstismar, bir kişinin bir olaya aktif olarak maruz kalmasıdır ve ihmal, kişinin içinden geçtiği zorlu sürecin pasif olmasıdır (Topbaş, 2004). İhmal iki şekilde olabilir. Biri fiziksel, diğeri duygusaldır. Bir ihmal biçimi olan fiziksel ihmalin tespit edilmesi ve tanınması kolay olsa da, duygusal ihmalin fark edilmesi fiziksel ihmal kadar kolay değildir (Polat, 2007). Fiziksel ihmal: Çocuğun yiyecek, sağlık, giyim ve güvenlik ihtiyaçları gibi durumlarda yetersiz hayatta kalmasıdır. Duygusal ihmal: Çocuğun duygusal iyiliğinin fiziksel ihtiyaçları ile birlikte verilmediği durumdur (Minty, 2005).

Bir çocukta ihmalin değerlendirilebildiği durumlar; Çocuğun okula sık sık devamsızlığı, arkadaşlarından yemek için para alma veya beslenmeyi paylaşma isteği, çocuğun hijyen eksikliği, diş bakımı eksikliği, mevsime göre kıyafet giyememe, çocuk bilgisi, alkol ve malzeme kullanımıdır (Child Welfare Information Gateway, 2013).

2.7. Çocukluk Çağı Travmalarının Olumsuz Sonuçları

Yaşamın ilk dönemlerinde meydana gelen travmalar, insanları ileriki dönemlerde yaşadıkları travmalardan daha fazla etkiler. Savunma becerilerini geliştirmek, duyguları ve bilişsel

boyutları bozabilir. Zor yaşam olaylarından geçmiş kişiler travma sonrası stres bozukluğuna sahiptir (Doğru, 2019). Doğal ve anormal afetlerden muzdarip kişiler bu bozukluğu geliştirir. Bu doğal olmayan felaketler, tecavüz, kaza ve adam kaçıırma gibi insan yapımı durumları içerir. Travma sonrası stres bozukluğu, çocuklarda cinsel saldırıdan sonra ortaya çıkar (Morrison, 2016).

İnsanlar olarak bizler aslında şoka dayanıklı canlılarız. Antik çağlardan beri, hem doğal hem de insan yapımı şoklara ve sayısız felakete şahit olduk veya acı çektik. Aklımızda ve duygularımızda, hatta biyolojide ve bağışıklık sisteminde bile izler bırakır. Travma, sadece onu yaşıyan kişiyi değil, aynı zamanda öfkesi ve duygusal yetersizliği nedeniyle o kişinin ailesini ve yakın çevresini de korkutabilir. Travma sonrası stres bozukluğu olan kişilerin çocukları da aile içi şiddet görmekte ve bunu yetişkin yaşamlarında sürdürmeye devam etmektedir (Van der Kolk, 2018).

Uzun bir travmatik olay döneminden sonra bile, en ufak bir tehlike algısı, stres hormonunun yoğun bir şekilde salınmasına neden olur. Tanıklık ve ıstırap dayanılmazdır. Travma geçirmiş bireylerin bu dayanılmaz acı nedeniyle alkol ve uyuşturucu kullanması alışılmadık bir durum değildir. Psikolojik yardım alan çoğu hasta çocukken ihmal, istismara uğramakta ve aile içi şiddete maruz kalmaktadır (Van Der Kolk, 2018).

2.8. Kimlik Kavramı

Kimlik Latince " persona " kelimesinden türemiştir. Karakterin ilk anlamı, antik Roma döneminde tiyatro oyuncularının yüzlerine taktıkları "maskeler" dir. Bu maskelerin tiyatro oyuncuları tarafından kullanılmasındaki amaç, belirli bir karakteri temsil etmek ve o kişinin özelliklerini vurgulamaktır. Kimlik kavramı, farklı disiplinler tarafından ayrı ayrı tanımlanmaya çalışılmıştır ve ortak bir tanımı yoktur, ancak bireyin iç ve dış çevresi ve diğer bireyler arasındaki ilişkinin farklı, tutarlı ve karmaşık şekli olarak tanımlanır (Aytaç, 2000: 153). Kimlik, bireyi diğer bireylerden ayıran benzersiz niteliklerdir. Bu özellikler, bireyin iç ve dış uyaranlarla etkileşim sonucunda geliştirilen, tutum ve davranış, düşünce ve duygularıdır. Sonuç olarak kimlik kavramı, bir kişinin kalıcı özelliklerinin toplamıdır (Sayar ve Dinç, 2009).

İnsanlar karmaşık ve anlaşılması kolay bir canlı değildir. Herhangi bir durumla başa çıkma yeteneği kişiden kişiye ve hatta toplumdan topluma değişir. Bu, insanların “bireysel”, “tek”, ve benzersiz organizmalar olduğu anlamına gelir. Ona "kimlik" dediğimiz bu bireysel kişiliği veren özellikler, onu diğerlerinden ayıran benzersiz bir şekilde geliştirdiği ilişkiler bütünüdür. Kimlik incelenirken, bireyin diğerlerinden farklı olduğu noktalara önem verilmelidir. Bir çocuğun diğerlerine kıyasla sürekli devamsızlığı veya aşırı hareketli davranışları varsa, bu özellikler karakteristik özelliklerdir (Aytaç, 2000: 154).

2.9. Kimlik Özellikleri

Kimlik, bireyler arasındaki davranış kalıplarını belirlemede önemli bir yere sahiptir. Doğuştan itibaren çevrelerinden edindikleri bilgilerle kişiliğini oluşturan bireyler; İçinde yaşadıkları toplumda kendilerine bir rol kazanırlar (Küçükbaşol, 2005: 22). Bireylerin kişisel yapılarının oluşumunda toplumun genel yapısı ve bireyin fizyolojik ve psikolojik yapısı kişiliğini belirler (Storr, 2018: 240).

Bireylerin kimliklerini tanımlamak, toplumda nasıl davranacaklarının tahminidir. Bu amaçla, genellikle bir bireyin durumunu ve kendine özgü özelliklerini tahmin etmek için teknik psikolojik testler geliştirilmiştir.

Psikolojik test yöntemleriyle bireylerin; çeşitli yönlerden analiz yapılmasını sağlamak ve davranışsal ölçüleri iyileştirmek için metriklerin geliştirilmesini sağlanmaktadır (Öztürk, 1995). Bu sayede elde edilen verilerden bireylerin davranış kalıpları hakkında tahminler yapılabilir. Bireylerden elde edilen nicel veriler, bireyler arasında karşılaştırma yapılmasına, bireyleri diğerlerinden ayıran özelliklerin bulunmasına ve çeşitli faktörlerle gösterilen bireylerin baskın özelliklerini belirlemeye de olanak sağlayabilir.

Bireylerin davranışları hakkında ön bilgi almak için yapılan kimlik testleri sonucunda; insanlar arasındaki davranışlar ve farklılıklar hakkında yorumlar yapılabilir. Bu alanda geliştirilen testlerin çoğu, bireyleri bazı kimlik faktörleri açısından değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Psikolojik verilerden elde edilen bilgiler; objektif değerlendirme için uygulanır. Diğer projektif testlerden farkı; Bireysel kimliklerden bağımsız olarak, genel ve

kabul edilebilir sınırlar içinde bireyler hakkında bilgi verebilmelidir. Psikolojide psikometrik yaklaşımın amacı, bireylerin kimlik özelliklerini ve diğer özelliklerini çeşitli testlerle belirlemek ve istatistiksel olarak analiz etmektir. Psikometrik testler kullanılarak, bireyler hakkında belirli ve genel yargılara varılmaması için bireylerin ezici özellikleri belirlenmeye çalışılır (Yelboğa, 2008). Böylelikle birey, durum ve özellikleri hakkında tahminlerde bulunarak kendini tanımlayabilir.

2.10. Beş Faktörlü Kimlik Modeli

Allport ve Goldberg, kimlik tipini tanımlama çalışmalarında kimlik özellikleri üzerine 18.000 kelime üzerinden bir taslak oluşturmuşlardır. Daha sonra, bu araştırmaya dayanarak, Cattell bunu 4,500 kelimeye indirmiş, belirli özellikleri belirlemiş ve 16 kimlik faktörü ölçüsü ortaya çıkarmıştır. Cattell'in birkaç değişkene indirgediği çalışmanın varlığı, diğer araştırmacıları konu üzerinde çalışmaya teşvik etmiştir. Norman (1967), Allport ve Goldberg'in çalışmasındaki seviyeleri güncellemek ve Cattell'in çalışmasını iyileştirmek için kişiliği 75 kategoriye ayıran bir çalışma yürütmüştür (Cattell vd., 1970: 365). Goldberg ise Norman'ın anlattığı sınıfların faktör analizi ile 1.710 kelime kullanarak bir envanter oluşturmuştur. Goldberg, çalışmasında diğerleriyle ilişkili olarak sık sık tekrarlanan beş faktörü belirlemiş ve bunları “big five” (büyük beşli) olarak adlandırmıştır. Bu beş faktör kimlik özelliklerini temsil eder ve her seviye aynı zamanda çok farklı kimlik özelliklerini yansıtır (Özer ve Reise, 1994: 370).

2.11. Suçlu Davranış

Suç davranışı göstermek bireysel bir karar ve seçim olmakla birlikte suç davranışının nedenleri çok çeşitlidir. Suçun nedenlerini açıklamada biyolojik bulgular yeterli olmamaktadır. Bu nedenle, suç alanında çalışma yapan araştırmacılar tarafından bireyi suça yönelten sosyal ve psikolojik etmenler üzerinde durulmaktadır. Suça ilişkin davranışların ortaya çıkma sürecinde yer alan bilişsel, duygusal ve kişilerarası etkenlerin anlaşılması psikoloji biliminin konusu olup, suç psikolojisinin bilinmesi koruyucu ve önleyici müdahaleler açısından önem taşımaktadır. Çocukluk çağı ruhsal travma yaşantısı şeklinde çocuk istismarı ve ihmali (çocuğun fiziksel, duygusal, cinsel istismar veya ihmal edilmesi) ya

da çocuğa kötü muamelenin alan yazında birçok araştırmada etiyolojik bir faktör olarak bireyin ruh sağlığı üzerindeki etkisi bulgulanmaktadır. Aynı zamanda, suç psikolojisi araştırmalarında çocukluk çağı ruhsal travma yaşantıları ve suç davranışları arasındaki ilişki üzerinde durulmaktadır. Suç davranışı gösteren yetişkin bireylerle geriye dönük olarak yapılan araştırmalarda çocuk ihmali ve istismarının suça yönelme riskini artırdığı görölmektedir. Yetişkin gruplarla yapılan araştırmalarda suç davranışı gösteren bireylerin göstermeyenlere göre daha fazla istismar ve ihmali öyküsü bildirdiğine değinilmektedir.

Yasal zarara neden olan suç; bireyin veya toplumun güvenliğini bozarak kamu düzenini bozan, toplumun gelişimini engelleyen sonuçlara yol açan ve cezalandırılması gereken bir davranış olarak tanımlanmaktadır (Uygur ve diğerleri, 1992). Suç işleyen bireyler sadece mağdura ve yakınlarına zarar vermekle kalmaz, aynı zamanda toplumu derinden etkileyen ve toplum vicdanına büyük etkileri olan sosyal süreçlerden kaynaklanır.

Toplumu oluşturan bireylerin eylemleri yasa koyucular tarafından suç sayılır. Toplumu oluşturan normların ötesine geçen ve kanun koyucular tarafından zararlı veya tehlikeli olarak kabul edilen ve belirtilen eylemlere suç denir (Alpay vd., 2005).

Suç kavramının boyutları ve toplumu oluşturan normların mevcut durumu göz önüne alındığında, suçu hukuki, politik, psikolojik ve sosyal terimlerle tanımlamak mümkündür (İçli vd., 2011: 19). Yasal anlam, yasa koyucu tarafından toplumun düzenine aykırı olan ve cezalandırılması gereken eylemler olarak tanımlanabilir. Siyasi suç; güçlü gruplar tarafından yasalara konulan, yasa dışı ve cezalandırılabilir bir davranış olarak tanımlanır. Psikolojik suç duygusu; davranış sorunu olarak, bireylerin sosyal sisteme uygun olmayan ve sosyal sistemden ayrı davranışları olarak tanımlanmaktadır. Sosyal anlamda suç ise; toplumsal normlarla çelişen davranışlar olarak tanımlanır ve toplum bunları genel değerlerin dışında görür.

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun Özel Hükümler başlıklı ikinci kitabı 4 bölümden oluşan suç başlıklarından oluşmaktadır. İş alanı; Suçun unsurları ve nedenleri anlatıldıktan sonra

malvarlığına karşı suçlar bölümü “Kişilere Karşı Suçlar” başlığıyla ikinci bölümde yer almaktadır.

2.12. Suçun Unsurları

İşlemin suç sayılabilmesi için, onu oluşturan faktörlerin bilinmesi ve suçu etkileyen sebeplerin ceza sürelerinin açık olması gerekir (Gönültaş, 2009: 6). Suçun ortaya çıkması için; Maddi, manevi ve hukuka aykırı unsurlar olmalıdır (Köksal vd., 2011: 3).

Maddi Unsur

Suçun fiziksel unsurları eylem veya hareket, olay sonundaki durum, olay ile eylemin sonucu arasındaki nedensel ilişki, fail, olayın türü ve mağdurdur (Köksal vd., 2011: 3). Fiziksel bileşen, suç işlenen operasyonların belirlenmesi olarak ifade edilmektedir (İşbakan, 2011: 11).

Manevi Unsur

Manevi bileşen, bir eylem ile bir kişi arasında oluşan manevi bağı ifade eder. Manevi bileşen önemlidir, çünkü fail ile yapılan eylem arasında bir bağlantı kurar. Kanun metninde, suçun ahlaki bir unsuru olarak kasıtlı ve kasıtlı olarak işlenmesi halinde, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı işlenmesi halinde ihmalle işlendiği belirtilmektedir (Göktürk vd.,2012: 30) .

Hukuka Aykırılık

Hukuka aykırılık unsuru, kendisine eklenen cezai cezalar bulunan kanunlarda fiilin suç olarak kabul edilmesi olarak kabul edilmektedir (Keyman, 1980: 63). Hukuka aykırı olarak anılan ana konu sadece ceza hukukuna aykırı değil, tüm hukuk sistemine de aykırıdır (Donay, 2011).

2.13. Depresyon Tanımı

Depresyon Latince “depressus” sözcüğünden türemiştir. Aşağı doğru ise bitkin, sıkıcı, durgun manalarını da barındırmaktadır. Dilimizde, depresyon duygusal çöküntü ve çökkünlüğe

tekabül eder. Depresyon çeşitli fiziksel veya zihinsel hastalıklarla ortaya çıkabilir. Zihinsel durum şeklinde olan depresyon, bireyin yaşamının bir bölümünde, bazen belirli bir nedenden dolayı, bazen de günlük problemlerden kaynaklanır. Depresyon, ana duyguların hüküm sürdüğü tüm fiziksel, duygusal ve sosyal semptom ve şikâyetleri içerir (Köknel, 2005: 90).

Hipokrat, keşfedilen ilk ruhsal hastalıklarından biri olan depresyonun ilk tıbbi açıklamasını yapmış ve Hipokrat buna "kara safra " adını vererek ve depresyon olarak tanımlamıştır.Hipokrat'a göre depresyon, anksiyete, intihar, üzüntü, kayıtsızlık ve isteksizlik anlamına gelen bir halsizlik durumu ve safra bozuklukları olarak belirtmiştir (Karayağız, 2013: 30).

Depresyonun, meydana gelme nedenleri, izlediği yol ve tedavisi açısından çok karmaşık bir yapıya sahip olan zihinsel bir hastalıktır. Depresyon sadece zihinsel bir bozukluk değildir. Genel olarak depresyon; hüzünlü ruh hali ve düşünceler, sakinlik, açıklık, dikkat eksikliği, karamsarlık duygusu, konuşma ve davranış bu fiziksel fonksiyonlarda azalma gibi semptomların ortaya çıktığı bir sendromdur (Karayağız, 2013: 74).

2.14. Depresyon Tarihçesi

Hem eski hem de yeni inanışlarda yer alan bazı efsanelerde, Tanrı'ya karşı çıkan bir kişiye bütün olumsuzlukları yapmasını ifade eden şeytan şeklinde ortaya çıkmıştır. Hindistan'da M.Ö. 1400 ile 1500 yılları arasında hastalıkların tek nedeni şeytan olarak görülüyordu. Hindistan'da insanlar yedi farklı şeytan olduğuna inanıyorlardı ve bu şeytanlardan birinin insanların ruhlarını ele geçirdiği ve depresyona sebebiyet verdiği inancı insanların düşüncelerine yerleşmişti.

Antik dönemde Platon, zihinsel bozuklukların doğa veya doğaüstü güçlerden kaynaklandığı fikrini ortaya atmıştır. Ayrıca depresyonun bir sebebi olarak tanrılara ve doğaüstü faktörlere dikkat çekmiştir. Galen ise beynin işleyişinin ve beynin anlaşılmasının depresyonun meydana gelmesinde etkin bir faktör olduğunu işaret etmiştir.

Ortaçağ Ustası MÖ 400'de Romalı hekim Posidonius, 16 gruba ayırdığı akıl hastalıklarının sayısında maniye ve depresyonu sıraladı. Aegina, depresyonun doğal nedenlerini ve maninin ilişkili olduğu depresyon biçimlerini tamamen açığa çıkarmış ve bunlara ışık tutmuştur. Orta Çağ'da İslam dünyası ruhsal bozuklukları teşhis etmede büyük başarıya ulamıştır. Razi (M.S..864 - 925), insan yaşamının, hayvansal, mantıksal ve bitkisel olmak üzere üç değişik ruh halinden oluştuğunu aktarmıştır. Bu üç ruh halinin yokluğunun veya aşılmasının akıl hastalığına neden olabileceği ileri sürülmüş ve Razi depresyonu üç ruh halinin tedirginliği ile aktarmaya çalışılmıştır. İbni Sina, hastalık ve zihinsel bozukluklar şemasına aşırı tutuklamalar, eşcinsellik, kâbuslar, depresyon ve hatıraları da dahil etti.

Yeniçağda ruhsal bozuklukların kategorilendirilmesinde Roma, İslam ve Yunan hekimlerinin fikirleri öne çıkmaya başlamıştır. Fransa'da Fernel, zihinsel bozuklukları, meninkslerin işlevsel düzeni ve ventrikülleri çalışamaz konuma getiren sebeplerle ilgili üç gruba bölmüştür. Birinci gruba baş ağrıları, ikinci gruba ruhsal hastalık ve yüksek ateşle seyreden depresyon, üçüncü gruba ise baş dönmesi, kasılma, titreme, epilepsi ve konvülsiyonlar dahil edildi. Timothy Bright İngiltere'de. "Melankoli" adlı çalışmasında iki grup depresyonu doğal ve doğaüstü olarak açıklamaya çalışır. Doğal depresyonun siyah safrandan kaynaklandığını savundu. Kara safra ve lenfatik bozuklukların anormal depresyonun nedeni olduğuna dikkat çekti. Paulo Zachias, ruhsal bozuklukların sınıflandırılması ve tanımlanması için bilimsel bir bakış açısı sağlamıştır. Bozuklukları üç grupta incelemiştir: zihinsel çöküntü ve iktidarsızlık ve ateşli ve ateşsiz ruhsal bozukluklar. Depresyon ve mani, ateşli olmayan ruhsal bozukluklar olarak sınıflandırıldı. İngiltere'de Thomas Willis, zihinsel ve zihinsel sağlık bozukluklarının ortak nedenlerden kaynaklandığına inanıyordu.

Modern zamanlarda ruhsal bozuklukların tanımlanması ve kategorilendirmesinde değişik görüşler aktarmıştır. Philippe Pinel Fransa'da akıl hastalığının tespiti ve belirtileri doğrultusunda; mâni, depresyon, demans ve zekâ geriliği ve bu bozukluklara yapısal bozuklukların neden olduğunu savunmuştur. Theodor Meynert, zihnin anatomisi üzerine bir araştırma yapmış ve zihinsel hastalık ile ruhsal hastalıkta ruhsal yapıdaki ilişkinin yapısal rahatsızlık duymadan işleyişinde bir bozulma olduğunu öne sürmüştür. Almanya'da Carl

Wernicke, zihnin sinir sisteminin, zihnin çalışmalarında birleştirici ve tamamlayıcı bir organ olduğunu belirtmiştir (Köknel, 2005: 103).

2.15. Depresyon Belirtileri

Depresyondaki temel bozukluk, hüznün baskınlığı olan duygusal bir durumdur. Üzüntü, acı seviyesine ulaşan bir duygu halidir. İsteksizlik, depresyon ve karamsarlık duygularını içerir (Köknel, 2005: 109).

Depresyon halinde bir kişinin üzüntü hissi, fiziksel durumundaki değişiklikler, sürekli uyumak veya bitmeyen uyuma isteği, iç acı, endişe gibi semptomlar depresyonun belirtileridir. Ayrıca, bir bireyin benlik saygısı ve değersizliği, fiziksel aktivitenin azalması, sürekli intihar düşünceleri, melankolik bir ruh hali belirtileri gibi cinsel dürtü belirtilerini de azaltmaktadır. DSM- V majör depresyon skalaları şu şekilde gösterilmiştir (Tarhan, 2013: 35).

Gün boyu devam eden melankolik bir ruh hali,
Toplum yaşamındaki isteksizlik ve ilgisizlik,
Kilo alımı veya kaybındaki fiziksel değişiklikler,
Uykusuzluk veya aşırı uyku,
Psikomotor ajitasyon veya geciktirme,
Azalan fiziksel aktivite ve enerji kaybı,
Entelektüel konsantrasyon ve belirsizlik eksikliği,
Suçlu hissetmek için yararsız ve yararsız hissetmek,
İntihar eğilimi, planı veya girişimi (DSM - V).

Bireyde depresyonun varlığından söz etmek için, son beş günlük periyotta ve önceki işleyişinde ve yukarıdaki hususların beşinde veya daha fazlasında benzerliklerin olması; “Melankolik bir ruh hali”, “ilginin azalması” veya “tat alamama” durumunun belirtilerinden en az biri olmalıdır (Beck ve Alford, 2009: 87).

Depresif ruh hallerinin temelinde durgunluk ve direnç yatar. Bir yandan hasta, daha önce ailesine ve yakınlarına olan ilgisini kaybettiğinden şikâyet eder; öte yandan kişi kendinden memnun olmadığı için ona olan sadakati yükseltir. Çevresindeki kişilerin yardımı ve önerileri olmadan net düşünemez ve doğru kararlar alamaz. Temel olarak, depresyonu olan insanlar, etraflarında gelişen olayları takdir eder, onlardan daha fazla dikkat eder ve karamsar gözlerle bakarlar. İnsanların çoğu zaman ağlama nöbetleri vardır. Depresyondaki insanlar geleceği karamsar, mutsuz ve karanlık olarak görürler. Aynı zamanda, depresyonu olan kişilerde motivasyonda bir azalma gözlenmektedir. Örneğin, bir ev hanımı ev işini yerine getiremez hale gelir. Öğrenci sınıfta ders çalışmak istemez. Şiddetli depresyon durumunda ise bireyler iştahsızlık yaşar, su içmek ve sosyal yaşama katılmak gibi faaliyetlerde bulunamaz (Köknel, 2005: 123).

2.16. Depresyon Nedenleri

Depresyonun birçok nedeni vardır ve depresyon için birçok faktör etkilidir. Depresyon gelişiminde birçok fiziksel, biyolojik, genetik ve sosyal faktör rol oynamaktadır.

Depresyona neden olan faktörler iki ana gruba ayrılabilir. Bunlar; Depresyona neden olan faktörler ve tetikleyici faktörlerdir. İlk grup genetik, aile hayatı, kimlik yapısı, genel kültür ve eğitim seviyesini içermektedir. İkinci grup genel psikoloji ve sosyal stres faktörlerini içermektedir. Bu depresyon belirtileri, bireyin önceki normal olarak tanımladığı normal durumdan belirgin şekilde farklıdır. Bunlar; rahatsızlık, özgüven eksikliği, sosyal bağlantıların zayıflaması, verimin azalması, sevinç kaybı, algı problemleri, duygulardaki değişiklik, fiziksel aktivite nedeniyle iletişim kurulamaması, anında yorgunluk, çeşitli fiziksel acı, karamsar bakış açısı, endişe durumu ve belirsizlik korkusu olarak belirtilebilir (Güleç vd., 2009: 92)

2.17. Depresyon ile ilgili Kurumsal Yaklaşımlar

On dokuzuncu yüzyılda da Delasiauve, depresyon ve lipemania kavramlarını eleştirmiş, bu terimlerin yerine "depresyon" terimini ortaya çıkarmış ve sözcüğü ilk kullananlardan olmuştur. Tıp literatürünün 1860 tanımına göre depresyon, bu bozukluğa sahip kişilerin

psikolojik bozuklukları için öne sürülen bir kategoridir. Çifter (1993) göre, “depresyon” teriminin köklü bir kavram şeklinde benimsenmesi, uyarılma, işaret veya durumun yavaşlığını gösterdiği için hem fiziksel hem de soyut terimlerle ilgili değildir.19. yüzyılın sonunda, depresyonun melankoli ile aynı anlamda kullanıldığını görmekteyiz. Depresyonun nedenleriyle ilgili bilimsel çalışmalar stresli yaşam faktörleri ile kalıtsal faktörlerin birbirine bağlı olduğunu ve aynı risk grubunda olduğunu vurgulamaktadır. Melankoli gelişme riskinin stressiz hastalarda %0,05, stresli hastalarda %6,2 olduğu vurgulanmıştır. Aynı zamanda stresli yaşam faaliyetlerinin, tecavüzün, medeni durumun değişiminin, iş hayatının, maddi ve manevi çöküşün, yaşam olayları gibi kişilerarası sorunların ve sosyo-demografik özelliklerin riskli olduğu söylenmektedir (Öztürk, 2001: 73).

Duygulanım (affective) rahatsızlıkları; Aşırı uyarılmaların ve bunların kontrol edilememesinin bir birleşimi olarak tanımlanır. Öte yandan, depresyon, mutsuzluk, yavaşlama, suçluluk, dürtülerin ve motivasyonun ağırlaştırılması, sosyal becerilerin kötüleşmesi ve zayıf iletişim gibi hislerin ortaya çıktığı birincil duygusal bozukluk olarak ifade edilir (Balcı ve Baloğlu, 2018).

İnsanların periyodik depresyon semptomları yaşadığını ve bunun yaşamdaki streslerden dolayı normal bir durum olduğunu, ancak bu durumun bir ruh hali bozukluğu olarak tanımlamak için beklenenden daha uzun olması gerektiği belirtilmektedir. Depresyona sebebiyet veren olaylar arasında, eğitim veya iş yaşantısında başarısızlık, sevilen birinin ölümü görülmektedir.

Melankolik ruh hali bozukluğu olan kişilerde, bilişsel (sosyal biliş, bilgi işleme vb.), Sosyo-histerik (bireye saygı, kişilerarası ilişkiler, suçluluk, iç kontrol vb.), temsili (kimlik grubu, duygusal temsil örnekleri vb.) ve biyolojik sistemlerin (genetik, yapısal hasar vb.) olduğu ve bu sistemlerin insanlarla yakından ilişkili olduğu belirtilmiştir. Depresyona yatkın bireylerde bu sistemler, patolojik yapıların tutarsız faaliyetini veya faaliyetini, diğer bir deyişle atipik düzenlemeyi açıklar ve faaliyetin gelişimsel olarak hızlandığını ve yaşamın farklı dönemlerinde duygusal rahatsızlık olarak tezahür ettiğini vurgular. Psikolojik, sosyal ve genetik faktörlerin birbiriyle etkileşerek depresyona neden olduğu ileri sürülmektedir. Benzer

şekilde, depresyon, derinlemesine rahatsız edici bir duygusal durumda, bedensel durgunluk, zihnin durması, konuşma ve aktivite, kendini zayıflık, karamsar duygular ve fikirlerin yanı sıra fiziksel fonksiyonun bozulma gibi semptomların olduğu bir sendromdur.

2.17.1. Depresyonda Psikanalitik Yaklaşım

Psikanalitik bakışa göre, sevginin eksikliği kişilerde yas tutmaya neden olur. Bu arada, bir insan ağlama, üzüntü, derin endişe, aşırı uyku veya uykusuzluk şeklinde semptomlar görülmektedir. Hasta, bağlı olduğu kişi tarafından terk edildiğinde bir kayıp hissi yaşar. Bu duygu ile “sevgimi kaybettiğim hissi, başkası beni sevmiyor, artık kendimde değilim ve onunla ilişkili özgüvenim azalıyor” olarak hisseder. Freud'un yas ve depresyon bildiriminde depresyona yatkın bireylerde görülen özellikler aşağıdaki gibidir (Öztürk, 2001: 75):

Bireyin süper egosu cezalandırıcıdır.

Mevcut bağlarda çifte duygular (atmosfer) hakimdir.

Hayal kırıklıkları ve engeller vardır.

Kapsamlı bir öz değerlendirme vardır.

Sürekli bir düşmanlık ve öfke duygusu vardır.

Bir kişi, ağır süper egosu nedeniyle kin ve nefreti özüne yönlendirir.

Memnuniyet arayan narsist bir kimlik vardır.

Suçluluk ve ceza duygusu vardır.

2.17.2. Depresyonda Bilişsel Yaklaşım

Psikolojik bir sorunun bilişsel tanımı, bir olay ile bir kişinin bu olaya tepkisi arasında oluşan zihinsel süreçlere verilen tepkilerin bir belirleyicisi şeklinde tüm bilişsel teorilerde aynı

derecede önemlidir. Bu açıdan bilişsel teori, depresyonun belirlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bilişsel teori, düşük düzeyde adaptasyon seviyesine sahip insanlara ve onların rasyonel düşüncelerine odaklanır. Bu fikirlerin problemleri duygu ve davranışların ana nedenleri olduğu ileri sürülmektedir.

Beck'in teorisinin, depresyon kavramıyla ilgili bilişsel modern teorilere en kapsamlı yaklaşım olduğunu söyleyebiliriz. Beck, depresyondaki hastaların yaşadıkları olaylara olumlu tepki vermediğini, başarılarından ziyade başarısızlıklara odaklanıp beklentilerini bu yönde gösterdiklerini belirtmiştir. Ek olarak, bu insanlar başarılarını küçümserler ve daha çok suç odaklı olduklarını iddia etmektedirler (Öztürk, 2001: 75).

2.17.3. Depresyonda Davranışçı Yaklaşım

Ainsworth, Blehar, Waters ve Wall (1978), depresif belirtileri gelişimsel aşamada tekrarlayan çaresiz olaylardan kaynaklanan anormal davranış olarak tanımlamıştır. Davranışsal yaklaşıma göre, en küçük çevresel ve sosyal pekiştirme, sağlıklı adaptif hareketlerde azalmaya neden olabilir ve bunun sonucunda, bireysel tımar depresyona neden olabilir. Depresyonda olduklarında onlara yardımcı olabilecek ana güçlendirme kaynaklarından biri, yakınlarından ve yakın arkadaşlarından gördükleri sıcaklık ve alaka düzeyidir. Bu tutumun bir sonucu olarak kendine zarar verme ve intihara teşebbüs etme gibi uygunsuz davranışlar önlenir.

Sloane vd., (1975), depresyonlu kişilere yönelik tutumların depresyon üzerinde olumlu etkileri olduğunu belirtmiştir. Davranışsal yaklaşım teorilerinde davranışları pekiştirdikten sonra insanları depresyona sürükleyen önemli bir konu da Seligman'ın bilimsel eksiklik kavramıdır. Öğrenilmiş çaresizlik, kontrol edilemeyen problemler sonrasında kontrol edilebilen durumlara müdahale edememe durumudur. Bu nedenle, eylemlerin sonuç vermediğini bilen insanlar, inisiyatif almaktan ve başarısızlığı baştan kabul etmekten korkarlar. Bunun sonucunda kişiler ilişkilerinde kendilerini umutsuz ve başarılı hissederler (Oral, 2006: 53).

2.18. Depresyonun Etiyolojisi

Depresif bozuklukların etiyolojisinde; psikososyal, fiziksel ve kalıtsal faktörlerin önemli bir etkisi vardır.

Negatif yaşam olayları, stres faktörleri, depresyonun çocukluktan yetişkinliğe değin giderek artmasında büyük bir rol oynamaktadır. Her ne kadar depresyon sosyal stres yaşayan birçok insanda artmasa da, yaşam olaylarının kendine yatkın olanlar üzerinde canlandırıcı bir etkiye sahip olduğu iddia edilmektedir. Kalıtsal faktörler, depresyonu olan kişilerin yaşam olaylarına ilgi göstermesinin ana nedeni olarak tanımlanmıştır. Ailenin fiziksel bozuklukları, manik kimlik özellikleri, kadın olmak, eğitim düzeyi, olumsuz yaşam olayları, yakın ilişkilerde zayıflık, Kalıtsal özellikler, , çeşitli bilimsel çalışmalarda ana risk faktörleri olarak ortaya konmuştur. Özellikle çocukluk çağında ebeveynlerin kaybı, gelecekteki depresyonun erken belirlenmesinde önemli bir yaşam olayıdır (Sadock ve ark. 2003: 45).

Ergenler üzerinde yapılan bir çalışmada (8. ve 10. sınıflar) manik semptomlarla ilişkili stres faktörlerinde ve baskılarda artışa neden olduğu tespit edilmiştir. Psiko-duygusal bozukluğu olan ailelerde yaşayan 6-14 yaş arası çocuklar üzerinde yapılan geniş çaplı bir araştırmada, olumsuz hayat olayları ile depresif göstergelerde artış arasında iki yönlü bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir.

Şiddetli stres türü ve gelişimsel farklılıklar kaydedildi. 13 yaşından sonra oluşan kontrol dışı olumsuz hayat olaylarının sayısal olarak artması, genç erişkinlerde depresif belirtilerin artışına paralel olabilir ve stresörlerin artışında ve türlerinde büyüme farklılıkları gözlenir.

Depresyon, gençlik döneminde bir model olarak yeni roller üstlenerek, asimilasyon ve fiziksel değişimlere adaptasyonla yaratılan gerginliğe eklenen olumsuz yaşam olaylarının bir sonucu olarak ortaya çıkabilir. Stresörleri çocukluktan gençliğe artırma eğilimi, gençlik süreci boyunca depresyonda bir artış gözlemlememize de yardımcı olabilir. Stresörlerin büyüme eğilimi, gençlik döneminin yaklaşımıyla başlar. Genç kızlarda stres faktörlerinin yayılması, on üç yıldan sonra erkeklere kıyasla daha belirgindir (Abela ve ark., 2005: 185).

Olumsuz akıl yürütme davranışı sergileyen bir kişi, olumsuz olayları bütünsel ve katı sebeplerle ilişkilendirme eğilimindedir. Aynı anda, kişi olumsuz olayların sonuçlarını daha da kötüleştirir ve olumsuz olaylardan sonra suçluluk ve çaresizlik hisseder.

Depresyon etiyojisini bilişsel terimlerle açıklarken, önce insan beyni aktivitesi (tanıma, yargılama, algı, hafıza).ile depresyon arasındaki ilişkiye dikkat çekmek gerekir. 4 farklı bilişsel yatkınlık faktörü bulunmaktadır:

- Sebep, sonuç ve kimlik ile ilgili olumsuz bir sonuç tarzı,
- İşlevsel olmayan davranış,
- Öz eleştiri,
- Depresyonda bir ruh haliyle ilgili düşünme eğilimi.

Olumsuz davranış sergileyen bir insan, olumsuz olayları bütünleyici ve zorlayıcı nedenlerle ilişkilendirmeye meyillidir. Aynı zamanda, bir kişi olumsuz olayların sonuçlarını ağırlaştırmakta ve olumsuz olaylar için kendini suçlu ve çaresiz hissetmektedir.

Ruminasyon, mana ile ilişkili düşük şiddette disfori olan bir insandaki şiddetli depresif semptomların büyümesini ve bir kişinin ruh halindeki gerilimi tanımlayan bilişsel bir dönemdir.

Çeşitli araştırmalar erişkinlerde, ergenlerde ve küçüklerde depresyon eğilimi oluşturan bilişsel faktörler hakkında bulgular bulmuştur. Bu çalışmalar sonucunda, gençlerde olumsuz yoksunluk tarzı, işlevsiz davranış ve düşüncenin, varsayılan depresyonun tahmininde önemli bir rol oynadığı sonucuna varmışlardır (Abela ve ark. 2005: 183).

Hankin vd., zaman içinde belirli gerilimlere eşlik eden bu bilişsel eğilimlerin gelecekte depresyonu öngördüğünden de bahsetmiştir. Depresif ailelerin çocuklarının izlendiği prospektif bir çalışmada aile bireylerinin depresyon düzeylerinin döngüsel bir ilişki izlediği,

anne babanın depresyon düzeyi arttıkça çocuğun depresyon düzeyinin de arttığı görülmüştür. Bu döngüsel ilişki, çocuğun olumsuz muhakeme stili ile şiddetlenir. Karamsar (pesimist) kişilerde, ebeveyn depresyonundaki artışla ilişkili gözlenen depresyon şiddeti, iyimser (iyimser) bireylere göre daha belirgin şekilde artmaktadır (Abela vd., 2005: 183).

Bazı çalışmalar bilişsel eğilimin yalnızca geç çocukluktan erken ergenliğe geçiş sırasında meydana geldiğini göstermektedir. Bu “gelişimsel hipotez” e göre, gençlerin soyut bir şekilde kimlikleri ve gelecekleri hakkında düşünme bilişsel gücü henüz gelişmemiştir. Kimlik özellikleri, düşünce tarzı ve kişiliğe bakış açısı gençlikte gelişir. Bu bilişsel bölüm çevresel stres ile ilişkilendirilerek depresyonu etkileyebilir. Ancak, gelişim hipotezinin aksine, çeşitli çalışmalarda; olumsuz sonuç tarzı: işlevsel olmayan davranış, özeleştirici ve duyarlı düşünme tarzı dahil bilişsel eğilim yaklaşımları incelenmiştir (Stice ve ark. 2004: 155).

Kişilerarası yatkınlık bakış açısına göre, “aşırı güven arayışı”, diğer kişilerin onaylanıp sevilip beğenilmemesinin aksine, yüksek ve sürekli güven için çaba gösterme eğilimi olarak tanımlanmaktadır. Sektörler arası araştırmalar, yüksek düzeyde güven ihtiyacının çocukluk ve erken ergenlik döneminde depresyon belirtileri ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Benzer şekilde, ana tanısı depresif bozukluk olan genç ruhsal bozukluklarda güven düzeyinin, dış tanı ve kaygı bozukluğu olanlardan daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu alaka, muayene sırasında gözlenen depresif belirtilerin kontrolü yapıldıktan sonra da devam etmiştir. Prospektif bir çalışma, yalnızca erken gençlik döneminde başlayan depresyon eğiliminin güven ihtiyacı için faydalı olacağını göstermektedir (Abela ve ark. 2005: 183).

'Kişisel bağımlılık', ilişkilerini sürdürmek için abartılı bir ihtiyacı olan kan bağı olan kişilerle (örneğin ebeveynler ve kardeşler) doğrudan, yüz yüze ilişkiler kurma arzusudur. Kesitsel çalışmalar sonucunda, gençlerde bağımlılık şiddeti ile depresif belirtilerin şiddeti arasında pozitif bir ilişki olduğu neticesine varılmıştır. İleriye yönelik çalışmalarda depresif belirtilerdeki dönemsel artışla bağımlılık arasında ilişki bulunamamıştır.

Yüksek düzeyde bağımlılık normatif olabilir ve hatta ergen nüfusla uyumlu olabilir. Sosyal yardım, ihtiyaç duyulduğunda güvenilebilecek bir insan grubuna sahip olmak olarak

tanımlanan evrensel kavramdır. Duygusal, finansal, bilgilendirici ve yardımcı destek gibi çeşitli sosyal yardım çeşitleri vardır. Sosyal iletişim, aile üyelerini, arkadaşları ve meslektaşları içerir. Erken yaşta depresyonu olan kişilerde bu, aileden ve toplumdan yetersiz yardımdan kaynaklanmaktadır.

3. BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Araştırma yöntemi bölümünde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizinde kullanılan istatistiksel teknikler incelenmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nicel bir araştırmadır. Nicel araştırma; gerçekliği araştırmacıdan bağımsız, gerçekliğin nesnel olarak gözlenebileceği, ölçülüp analiz edilebileceği pozitivist görüşü ifade etmektedir (Büyüköztürk vd., 2018).

Çocukluk çağı travmalarının, kimlik gelişimine, suça yönelik tutumlara ve depresyona etkisinin tespiti için tasarlanmış nicel bir çalışmadır.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yaşayan 18 yaşından büyük genç yetişkin ve yetişkin bireyler araştırma evrenini oluşturmaktadır. Örneklem sayısı 140 kişidir.

Araştırmanın örneklem grubunun seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaca dönük örnekleme kullanılacak yöntemi ile seçilmiştir. Olasılık teorisini kullanmayı mümkün kılan teknikler; Basit rastgele örnekleme, tabakalı örnekleme, küme örnekleme ve sistematik örnekleme (Neuman, 2014).

Araştırmada kişilerin demografik bilgilerine ulaşmak amacıyla; cinsiyet, yaş, meslek, eğitim durumu, kendisinin ceza aldığı ve çevresinin ceza aldığı bir suç olup olmadığı ve eğer varsa suçun niteliğini ölçen sorularıyla demografik bilgilere erişilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada bir adet bilgi formu ve dört tane ölçek kullanılarak araştırmaya katılanlardan veri toplanmıştır. Veri toplama araçları aşağıda gösterildiği gibidir:

- Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği
- Kimlik Gelişiminin Boyutları Ölçeği (KGBÖ)
- Suça Yönelik Tutumlar ve İlişkiler Ölçeği (SYTİÖ)
- BECK Depresyon Ölçeği

3.3.1. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği

Bernstein vd., değerlendirme aracı, üç tanesi travmanın minimizasyonunu ölçmeye yönelik maddeler olmak üzere 28 sorudan meydana gelmektedir. Ölçek kullanılarak cinsel, fiziksel ve duygusal çocuk istismarı, duygusal ve fiziksel ihmal ve bunların birleşimi olmak üzere toplam beş alt puan elde edilmektedir. Bir önceki şekilde 53 unsurdan oluşan, ancak daha sonra asıl yazar tarafından kısaltılan bu ölçek, orijinal İngilizceden Türkçeye, bu konuda uzun yıllara dayanan deneyime sahip bu çalışmanın ilk yazarı tarafından tercüme edilmiş ve iki dil bilen bir araştırmacı tarafından tekrar İngilizceye çevirisi yapılmıştır. Ölçeğin ilk çevirisiyle deneysel bir çalışma yapılmış ve öğelerin anlaşılabilirliğine dikkat edilerek ölçeğe son şekli verilmiştir. 28 maddelik ölçek 1-5 Likert tipi ölçekten oluşmakta ve çocuklukta duygusal, fiziksel ve cinsel istismar ile duygusal ve fiziksel ihmali değerlendiren 5 alt boyutu bulunmaktadır. 5.fiziksel istismar, 5.cinsel saldırı, 5.duygusal istismar, 5.duygusal ihmal ve 5.fiziksel ihmali ölçmek için oluşturulan ölçekte 25.soru yer almakta olup yanıltıcı olacak şekilde tasarlanmış toplam 3 minyatürleştirme sorusundan oluşmaktadır. Hileli soruların amacı, travmanın en aza indirilmesini tespit etmek ve reddi ölçmektir. Yanıt seçenekleri (1.) Hiçbir zaman, (2.) Nadiren, (3.) Ara sıra, (4.) Çoğunlukla ve (5) Sıklıkla olarak sunulmuştur. Her.soru 1 ile 5 arasında puanlanır ve travmatik deneyim alt ölçekleri ile toplam puanın ayrı ayrı ölçülmesine izin verilir. Her travma faktörü için Cronbach alfa değeri 0.79 ile 0.94 arasında değişiklik göstermektedir, bu da yüksek bir iç tutarlılığa işaret etmektedir (Bernstein vd., 2003; Bernstein ve Fink, 1998; Bernstein, 1994; Fink, 1995). Şar tarafından 1996 yılında ölçeğin Türkçe uyarılama, geçerlik ve güvenirlik çalışması gerçekleştirilmiştir (Şar, 2012).

3.3.2. Kimlik Gelişiminin Boyutları Ölçeği (KGBÖ)

KGBÖ (Kimlik Gelişimi Boyutları Ölçeği). Luyckx ve diğerleri tarafından geliştirilmiştir. (Luyckx ve diğerleri, 2008) ve Morsünbül ve Çok (2014) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılmıştır. Bu ölçek toplam 25 madde ve beş alt faktörden meydana gelmektedir: Seçeneklerin araştırılmasını ölçen.5 madde, seçenekleri derinlemesine araştırmayı ölçen 5 madde, seçenekleri obsesif olarak keşfetmeyi ölçen 5.madde, içe yatırımı ölçen 5.madde ve ölçen 5.madde içe dönük yatırımla özdeşleşmektedir. Maddeler “kesinlikle katılıyorum” (5.puan) ile “kesinlikle katılmıyorum” (1.puan) arasında değişen 5.puanlık bir derecelendirme ölçeğinde işaretlenmiştir. Her bir alt boyuttan alınabilecek puanlar 5.ile 25.arasında değişiklik göstermektedir. Ölçek puanlanırken her bir alt boyut ayrı olarak değerlendirilir ve her bir alt boyutun toplam puanı alınır. Ölçekten alınan puanlara kümeleme analizi uygulanarak da kimlik durumları elde edilmektedir. Orijinal ölçeğin geliştirilmesi sırasında doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Orijinal ölçeğin doğrulayıcı faktör analizinin DFA neticeleri; Ortalama Karekök Yaklaşım Hatası (RMSEA) = 0.07,.Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (C.FI) = 0.94.. Ölçek alt ölçekleri için Cronbach alfa değerleri, kendine yatırım için 0.86,. doğrulama ile özdeşleşme için 0.86, seçenekleri kapsamlı bir şekilde keşfetme için 0.81, seçenekleri derinlemesine araştırma için 0.79 ve seçenekleri obsesif olarak keşfetme için 0.86'dır.

3.3.3. Suça Yönelik Tutumlar ve İlişkiler Ölçeği (SYTİÖ)

Mills ve ark. (2002) tarafından bireylerin antisosyal eğilim ve ilişkilerini ölçmek için geliştirilmiş 66 maddelik bir ölçektir. Nergiz ve Işıklı (2019) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılmıştır. Ölçek iki bölüm ve toplam 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Birinci bölüm suç işlemiş arkadaş sayısı ve katsayısı; ikinci bölüm şiddete yönelik tutumlar (12 madde), haklılık düşünceleri (12 madde), antisosyal niyet (12 madde) ve ilişkilere yönelik tutumlar (10 madde) alt boyutlarından oluşmaktadır. Birinci bölümde bireyden boş zamanlarında en çok bir arada olduğu 4 arkadaşını düşünerek her biriyle boş zamanlarında görüşme düzeyini 4'lü Likert tipi ölçek üzerinden işaretlemesi ve her arkadaş için sorulan 4 soruyu “Evet/Hayır” şeklinde yanıtlaması istenmektedir. Her arkadaş için ayrı ayrı görüşme düzeyi puanıyla verilen evet yanıtlarının toplamı çarpılmakta ve 4 arkadaştan elde edilen puanlar toplanarak bir katsayı elde edilmektedir. İkinci bölümde ise her maddeyi “Katılıyorum/ Katılmıyorum” şeklinde

işaretlemeleri istenmektedir. Her alt boyuta ait maddeler toplanarak alt boyut toplam puanları hesaplanabilmektedir. Madde puanları toplanırken 3, 8, 16, 24, 31, 32 ve 43. maddeler ters kodlanmaktadır. Şiddete yönelik tutumlar alt boyutu bireyin şiddeti destekleyici tutumları onaylama düzeyini belirlemektedir. Haklılık düşünceleri alt boyutu bireyin istediği her şeye sahip olmaya yönelik benmerkezci beklenti düzeyini ölçmektedir. Antisosyal niyet alt boyutu bireyin antisosyal eylemlerde bulunmaya yönelik niyetini değerlendirmektedir. Son olarak ilişkilere yönelik tutumlar alt boyutu ise bireyin suç eyleminde bulunmuş antisosyal kişilerle arkadaşlık kurmayı ne kadar uygun bulduğunu ölçmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca B bölümündeki 4 alt boyutun puanları toplanarak bir toplam puan elde edilebilmektedir. Alt boyutlar için, haklılık alt boyutu dışında, özgün çalışmada alfa katsayıları 0,80 ve 0,84 arasında bulunmuştur. Alt boyutlar test-tekrar test katsayısı 0,65 ile 0,81 ($p < 0,01$; $n = 41$) aralığındadır.

3.3.4. BECK Depresyon Ölçeği

Beck vd., (1961) Ergenlerde ve yetişkinlerde depresyonun davranışsal belirtilerini tespit etmek için tasarlanmıştır. Hem normal hem de depresif örneklemelerin depresyon faktörünü, düzeylerini ve şiddetini ölçmek amacıyla kullanılan 21 tane sorudan meydana gelen kendi kendini değerlendirme ölçeğidir. 21 maddeden her biri semptomların şiddetine göre düzenlenmiş 4.seçenek içermektedir. Her madde 0-3 arasında puanlanmaktadır. Toplam puan 0.ile 63. arasında değişmektedir. Alınan puanların sonuçlarına göre; 0-10 normal, 11-16 hafif duyu durum bozukluğu, 17-20 klinik depresyon; 21-30 arasında orta derecede depresyon; 31-40 arasında şiddetli depresyon; 41 ile 63 arasında şiddetli depresyon olarak değerlendirilmiştir (Taycan vd., 2006). Hisli (1988) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Üniversite talebeleri üzerinde geçerlik ve güvenilirlik araştırması gerçekleştirilmiş ve ölçeğin güvenilirlik katsayısının 0.80. olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin kesme noktası Türkiye'deki üniversite talebeleri için 17 şeklinde belirlenmiştir (Özcan ve Buzlu, 2005). Aydın (1988), hisse senedi için Cronbach's alpha'nın iç tutarlılık katsayısını 0.87 olarak bulmuştur. Benzer şekilde bu çalışmada da ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0.87 şeklinde bulunmuştur.

3.4.Verilerin Toplaması

Katılımcılara Google Form üzerinden ulaşılmıştır.

3.5. Verilerin İstatistiksel Analizi

Verilerin analizi SPSS 21.0. ile yapılmıştır ve %.95 güven seviyesinde çalışılmıştır.

Ölçek puanlarının ve alt boyutlarının normal dağılıma ne ölçüde uyduğunu belirlemek için basıklık ve çarpıklık katsayıları değerlendirilmiştir. Ölçeklerden alınan basıklık ve çarpıklık değerleri normal dağılım için +3 ile -3 arasında bulunmuştur (Groeneveld ve Meeden, 1984; Moors, 1986; Hopkins ve Weeks, 1990; De Carlo, 1997).

Değerler araştırıldığında her bir derece için basıklık ve çarpıklık katsayılarının -.3 ile +.3 arasında değiştiği görülmektedir. Bu sonuca göre puanların normal bir dağılım gösterdiği sonucuna varılmıştır. Puanların normal dağılımı nedeniyle, çalışmadaki ölçek puanları arasındaki ilişki parametrik bir test tekniği olan Pearson korelasyon testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Ölçek puanları arasındaki ilişki Pearson korelasyon testi kullanılarak analiz edilmiştir. Ölçek puanlarının demografik özelliklere göre farklı olup olmadığını analiz etmek için t-testi ve ANOVA testi kullanılmıştır. İki gruplu demografik değişkenleri analiz etmek için t-testi kullanılırken, k gruplu ($k > 2$) değişkenleri analiz etmek için ANOVA testi kullanıldı. ANOVA testinde farklılık olması durumunda Tukey testi ile ikili karşılaştırma yapılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişki Pearson korelasyon testi ile ölçek puanları arasındaki etki ise doğrusal regresyon kullanılarak analiz edildi.

Parametrik Testler

Pearsonkorelasyon (r) testi: İki bağımsız nicel değişken arasındaki doğrusal ilişkinin yönünü ve gücünü belirlemek için kullanılan bir test tekniğidir.

Bağımsız gruplar için t testi: İki bağımsız grubu nicel bir değişken açısından karşılaştırmak için kullanılan bir test tekniğidir. Söz konusu testin uygulanabilmesi için iki grubun normal dağılım varsayımını yerine getirmesi gerekmektedir.

Tek Yönlü ANOVA: Bağımsız k gruplarını ($k > 2$) nicel bir değişken açısından karşılaştırmak için kullanılan bir test tekniğidir. Söz konusu testin uygulanabilmesi için iki grubun normal dağılım varsayımını yerine getirmesi gerekmektedir.

Korelasyon katsayısı güç düzeyleri; $0 \leq r \leq 0,25$ çok zayıf, $0,26 \leq r \leq 0,49$ zayıf, $0,50 \leq r \leq 0,69$ orta, $0,70 \leq r \leq 0,89$ güçlü, $0,90 \leq r \leq 1$ çok güçlü (Akgül vd. 2003: 358).

Regresyon testi: Bağımlı nicel bir değişken, bir veya daha fazla bağımsız nicel değişkenden etkilendiğinde kullanılan bir test tekniğidir.

3.6. Hipotezler

H1: Çocukluk Çağı Travmaları ile Kimlik Gelişimi Boyutları arasında anlamlı ilişki bulunmaktadır.

H2: Çocukluk Çağı Travmaları ile Beck Depresyon Envanteri arasında anlamlı ilişki bulunmaktadır.

H3: Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutlarını etkilemektedir.

H4: Çocukluk Çağı Travmaları, Beck Depresyon Envanterini etkilemektedir.

H5: Çocukluk Çağı Travmaları demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H6: Kimlik Gelişimi Boyutları demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H7: Beck Depresyon Envanteri demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermektedir.

4. BÖLÜM

BULGULAR

Bulgular bölümünde toplanan veriler ile uygulanmış istatistiksel analiz sonuçları sırasıyla yer almaktadır.

Tablo 1.
Demografik Değişkenler

	n	%
Cinsiyet		
Erkek	39	27,9
Kadın	101	72,1
Yaş		
min-max (ort±ss)	18-47 (21,70±4,22)	
Meslek		
Özel sektör	8	5,7
Serbest meslek	1	0,7
Öğrenci	130	92,9
İşsiz	0	0
Diğer	1	0,7
Eğitim durumunuz		
Ortaokul ve altı	0	0
Lise	6	4,3
Ön lisans	6	4,3
Lisans	125	89,3
Yüksek lisans ve doktora	3	2,1
Ceza aldığınız, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suça karıştınız mı?		
Evet	67	47,9
Hayır	73	52,1
Çevrenizde ceza almış, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi suça karışmış olan birisi var mı?		
Evet	52	37,1
Hayır	88	62,9
Ne tür bir suç işlediniz?		
Trafik cezası	25	37,3
Basit yaralama	4	6
Fiziksel ya da psikolojik şiddet	4	6
Dolandırıcılık	0	0
Mali suçlar	4	6
Diğer	30	44,8

Tablo 1.'de çalışma kapsamına alınan 18 yaş ve üstü bireyleri sosyo-demografik niteliklerine göre dağılımına ilişkin bulgular gösterilmiştir

Katılımcılardan kadınların oranı %72,1; öğrenci olanların oranı %92,9; eğitim durumu lisans olanların oranı %89,3; Ceza aldığı, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suçta karışmış olanların oranı %47,9; trafik cezası olanların oranı %37,3; çevresinde Ceza aldığı, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suçta karışmış birisi olanların oranı %37,1'dir. Katılımcıların yaş ortalaması 21,70±4,22'dir.

Tablo 2.

Ölçek Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

	n	Alt	Üst	Ortalama	ss
Duygusal İstismar	140	5	23	6,92	3,36
Fiziksel İstismar	140	5	19	5,7	2,16
Fiziksel İhmal	140	5	18	7,29	2,83
Duygusal İhmal	140	5	25	10,46	5,41
Cinsel İstismar	140	5	25	5,83	2,55
Minimizasyon	140	0	3	0,86	1,01
Çocukluk Çağı Travmaları	140	25	93	36,21	12,3
İçsel Yatırımda Bulunma	140	5	25	19,95	5,25
Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması	140	5	25	20,84	4,96
Seçeneklerin Saplantılı Araştırılması	140	5	25	14,34	5,87
İçsel Yatırımla Özdeşleşme	140	5	25	19,52	5,29
Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması	140	5	25	19,43	4,84
Beck Depresyon Envanteri	140	0	51	12,69	10,39

Araştırmaya katılanların Duygusal İstismar puanları ortalaması 6,92; Fiziksel İstismar 5,70; Fiziksel İhmal 7,29; Duygusal İhmal 10,46; Cinsel İstismar 5,83; Minimizasyon 0,86 ve Çocukluk Çağı Travmaları puanları ortalaması 36,21'dir. İçsel Yatırımda Bulunma puanları ortalaması 19,95; Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması 20,84; Seçeneklerin Saplantılı Araştırılması 14,34; İçsel Yatırımla Özdeşleşme 19,52 ve Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması puanları ortalaması 19,43'tür. Araştırmaya katılanların Beck Depresyon Envanteri puanları ortalaması 12,69'dur.

Tablo 3.

Çocukluk Çağı Travmaları ile Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanteri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Duygusal İstismar	r 1 p												
2. Fiziksel İstismar	r ,578 p ,000	1											
3. Fiziksel İhmal	r ,419 p ,000	,440 0	1										
4. Duygusal İhmal	r ,521 p ,000	,434 0	,727 0,000	1									
5. Cinsel İstismar	r ,402 p ,000	,391 0	,175 0,039	,167 0,048	1								
6. Minimiza syon	r -,250 p ,003	-,185 0,029	-,372 0,000	-,592 0,000	-,046 0,586	1							
7. Çocukluk Çağı Travmaları	r ,784 p ,000	,707 0,000	,778 0,000	,861 0,000	,500 0,000	-,437 0,000	1						
8. İçsel Yatırımda Bulunma	r -,120 p ,158	-,162 0,056	-,399 0,000	-,441 0,000	-,158 0,063	,301 0,000	-,380 0,000	1					
9. Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması	r -,174 p ,040	-,175 0,038	-,455 0,000	-,415 0,000	-,236 0,005	,228 0,007	-,415 0,000	,807 0,000	1				
10. Seçenekl	r ,143 p	,02	,013	,007	,150	-	,081	-	,143	1			

erin Saplantıl 1 Araştırıl ması	p	,091	,76 8	,875	,937	,077	,132	,343	,175	,092				
11. İçsel Yatırıml a Özdeşleş me	r	,184 *	,21 6*	,408 **	,425 **	,198 *	,245 **	,410 **	,885 **	,767 **	,07 1		1	
	p	,029	,01 0	,000	,000	,019	,004	,000	,000	,000	,40 6			
12. Seçenekl erin Derinle mesine Araştırıl ması	r	,243 **	,21 2*	,445 **	,435 **	,215 *	,150	,442 **	,721 **	,745 **	,11 9	,787 **	1	
	p	,004	,01 2	,000	,000	,011	,077	,000	,000	,000	,16 0	,000		
13. Beck Depresy on Envanter i	r	,318 **	,17 7*	,291 **	,283 **	,033	- ,149	,317 **	- ,274 **	- ,221 **	,22 1**	- ,341 **	- ,332 **	1
	p	,000	,03 7	,000	,001	,701	,078	,000	,001	,009	,00 9	,000	,000	

Korelasyon katsayısı güç düzeyleri; $0 \leq r \leq 0,25$ çok zayıf, $0,26 \leq r \leq 0,49$ zayıf, $0,50 \leq r \leq 0,69$ orta, $0,70 \leq r \leq 0,89$ güçlü, $0,90 \leq r \leq 1$ çok güçlü (Akgül vd. 2003: 358).

Çocukluk Çağı Travmaları ile Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanteri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi maksadıyla gerçekleştirilen Pearson korelasyon analizi neticeleri aşağıda verilmiştir

Duygusal İstismar ile Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki; İçsel Yatırımla Özdeşleşme arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki; Beck Depresyon Envanteri arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

Fiziksel İstismar ile Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki; İçsel Yatırımla Özdeşleşme arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki; Beck Depresyon Envanteri arasında pozitif yönlü çok zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

Duygusal İhmal ile İçsel Yatırımda Bulunma arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; İçsel Yatırımla Özdeşleşme arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Beck Depresyon Envanteri arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

Cinsel İstismar ile Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki; İçsel Yatırımla Özdeşleşme arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

Minimizasyon ile İçsel Yatırımda Bulunma arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması arasında pozitif yönlü çok zayıf bir ilişki; İçsel Yatırımla Özdeşleşme arasında pozitif yönlü çok zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

Çocukluk Çağı Travmaları ile İçsel Yatırımda Bulunma arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; İçsel Yatırımla Özdeşleşme arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Beck Depresyon Envanteri arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

Beck Depresyon Envanteri ile İçsel Yatırımda Bulunma arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Saplantılı Araştırılması arasında pozitif yönlü çok zayıf bir ilişki; İçsel Yatırımla Özdeşleşme arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

Tablo 4.*Çocukluk Çağı Travmalarının İçsel Yatırımda Bulunmaya Etkisinin İncelenmesi*

Bağımlı değ	Bağımsız değ	Std. Olmayan Katsayılar		Standardize Edilmiş Katsayılar	t	p
		B	S.H	Beta		
İçsel Yatırımda Bulunma	Sabit	24,879	1,59		15,643	,000*
	Duygusal İstismar	0,329	0,16	0,211	2,06	,041*
	Fiziksel İstismar	0,075	0,237	0,031	0,316	0,752
	Fiziksel İhmal	-0,346	0,208	-0,186	-1,663	0,099
	Duygusal İhmal	-0,334	0,131	-0,345	-2,558	,012*
	Cinsel İstismar	-0,347	0,176	-0,169	-1,976	,050*
	Minimizasyon	0,486	0,496	0,093	0,981	0,328

*p=,005

AdjR²=0,217

Çocukluk Çağı Travmalarının İçsel Yatırımda Bulunmaya Etkisinin İncelenmesi maksadıyla gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçları aşağıdaki gibidir.

Etkinin değerlendirilmesi maksadıyla kurulan model anlamlıdır (p<.0,05). Sonuçlar değerlendirildiğinde Duygusal İhmal ve Cinsel İstismar, İçsel Yatırımda Bulunmayı negatif etkilemekte (Beta=-0,345; Beta=-0,169 p<0,05) iken Duygusal İstismar pozitif etkilemektedir (Beta=0,211 p<0,05). İçsel Yatırımda Bulunmadaki değişimin %22'si Duygusal İstismar, Duygusal İhmal ve Cinsel İstismar tarafından açıklanmaktadır.

Tablo 5.*Çocukluk Çağı Travmalarının Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılmasına Etkisinin İncelenmesi*

Bağımlı değ	Bağımsız değ	Standardize Olmayan Katsayılar		Standardize Edilmiş Katsayılar	t	p
		B	S.H	Beta		
Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması	Sabit	27,225	1,486		18,318	,000*
	Duygusal İstismar	0,193	0,149	0,131	1,293	0,198
	Fiziksel İstismar	0,202	0,222	0,088	0,909	0,365
	Fiziksel İhmal	-0,592	0,195	-0,337	-3,043	,003*
	Duygusal İhmal	-0,2	0,122	-0,218	-1,64	0,103

	Cinsel İstismar	-0,446	0,164	-0,229	-2,718	,007*
	Minimizasyon	0,164	0,463	0,033	0,353	0,724
*p=,005	AdjR ² =0,235					

Çocukluk Çağı Travmalarının Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılmasına Etkisinin değerlendirilmesiamacıyla gerçekleştirilen regresyon testi neticeleri aşağıdaki gibidir.

Etkinin incelenmesi amacıyla kurulan model anlamlıdır (p<0,05). Sonuçlar incelendiğinde Fiziksel İhmal ve Cinsel İstismar, Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılmasını negatif etkilemektedir. (Beta=-0,337; Beta=-0,229 p<0,05). Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılmasındaki değişimin %24'ü Fiziksel İhmal ve Cinsel İstismar tarafından açıklanmaktadır.

Tablo 6.

Çocukluk Çağı Travmalarının Seçeneklerin Saplantılı Araştırılmasına Etkisinin İncelenmesi

Bağımlı değ	Bağımsız değ	Standardize Olmayan Katsayılar		Standardize Edilmiş Katsayılar	t	p
		B	S.H	Beta		
Seçeneklerin Saplantılı Araştırılması	Sabit	14,829	1,972		7,52	0
	Duygusal İstismar	0,33	0,198	0,189	1,67	0,097
	Fiziksel İstismar	-0,277	0,294	-0,102	-0,94	0,349
	Fiziksel İhmal	0,084	0,258	0,04	0,325	0,746
	Duygusal İhmal	-0,263	0,162	-0,243	-1,625	0,107
	Cinsel İstismar	0,364	0,218	0,158	1,671	0,097
	Minimizasyon	-1,372	0,615	-0,236	-2,232	0,027

*p=,005 AdjR²=0,036

Çocukluk Çağı Travmalarının Seçeneklerin Saplantılı Araştırılmasına etkisinin değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen regresyon testi neticeleri aşağıdaki gibidir.

Etkinin değerlendirilmesi maksadıyla kurulan model anlamlı değildir (p>0,05). Bu nedenle etki incelenmemektedir.

Tablo 7.

Çocukluk Çağı Travmalarının İçsel Yatırımla Özdeşleşmeye Etkisinin İncelenmesi

Bağımlı değ	Bağımsız değ	Standardize Olmayan Katsayılar		Standardize Edilmiş Katsayılar	t	p
		B	S.H	Beta		
İçsel Yatırımla Özdeşleşme	Sabit	25,81	1,628		15,848	,000*
	Duygusal İstismar	0,208	0,163	0,132	1,272	0,206
	Fiziksel İstismar	-0,007	0,243	-0,003	-0,027	0,979
	Fiziksel İhmal	-0,383	0,213	-0,205	-1,799	0,074
	Duygusal İhmal	-0,29	0,134	-0,296	-2,164	,032*
	Cinsel İstismar	-0,345	0,18	-0,166	-1,916	0,058
	Minimizasyon	0,176	0,508	0,034	0,347	0,729

*p=,005 AdjR²=0,192

Çocukluk Çağı Travmalarının İçsel Yatırımla Özdeşleşmeye Etkisinin değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen regresyon testi neticeleri aşağıdaki gibidir.

Etkinin değerlendirilmesi amacıyla kurulan model anlamlıdır (p<0,05). Sonuçlar değerlendirildiğinde Duygusal İhmal İçsel Yatırımla Özdeşleşmeyi negatif etkilemektedir. (Beta=-0,296 p<0,05). İçsel Yatırımla Özdeşleşmedeki değişimin %19'u Duygusal İhmal tarafından açıklanmaktadır.

Tablo 8.

Çocukluk Çağı Travmalarının Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılmasına Etkisinin İncelenmesi

Bağımlı değ	Bağımsız değ	Standardize Olmayan Katsayılar		Standardize Edilmiş Katsayılar	t	p
		B	S.H	Beta		
Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması	Sabit	26,787	1,461		18,333	,000*
	Duygusal İstismar	0,047	0,147	0,033	0,321	0,749
	Fiziksel İstismar	0,147	0,218	0,066	0,673	0,502
	Fiziksel İhmal	-0,447	0,191	-0,262	-2,339	,021*
	Duygusal İhmal	-0,301	0,12	-0,337	-2,508	,013*
	Cinsel İstismar	-0,277	0,161	-0,146	-1,717	0,088
	Minimizasyon	-0,574	0,456	-0,12	-1,26	0,21

*p=,005 AdjR²=0,221

Çocukluk Çağı Travmalarının Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılmasına Etkisinin değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen regresyon testi neticeleri aşağıdaki gibidir.

Etkinin değerlendirilmesi maksadıyla kurulan model anlamlıdır ($p < 0,05$). Sonuçlar değerlendirildiğinde Fiziksel İhmal ve Duygusal İhmal, Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılmasını negatif etkilemektedir. (Beta=-0,262; Beta=-0,337 $p < 0,05$). Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılmasındaki değişimin %22'si Fiziksel İhmal ve Duygusal İhmal tarafından açıklanmaktadır.

Tablo 9.

Çocukluk Çağı Travmalarının Beck Depresyon Envanterine Etkisinin İncelenmesi

Bağımlı değ	Bağımsız değ	Standardize Olmayan Katsayılar		Standardize Edilmiş Katsayılar	t	p
		B	S.H	Beta		
Beck Depresyon Envanteri	Sabit	4,374	3,36		1,301	0,2
	Duygusal İstismar	0,902	0,34	0,292	2,673	,008*
	Fiziksel İstismar	-0,23	0,5	-0,047	-0,45	0,65
	Fiziksel İhmal	0,652	0,44	0,177	1,481	0,14
	Duygusal İhmal	0,095	0,28	0,049	0,343	0,73
	Cinsel İstismar	-0,43	0,37	-0,106	-1,16	0,25
	Minimizasyon	0,154	1,05	0,015	0,147	0,88

* $p = ,005$ AdjR²=0,106

Çocukluk Çağı Travmalarının Beck Depresyon Envanterine Etkisinin değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen regresyon testi neticeleri aşağıdaki gibidir.

Etkinin değerlendirilmesi maksadıyla kurulan model anlamlıdır ($p < 0,05$). Sonuçlar değerlendirildiğinde Duygusal İstismar, Beck Depresyon Envanterini pozitif yönde etkilemektedir. (Beta=0,292 $p < 0,05$). Beck Depresyon Envanterindeki değişimin %11'i Duygusal İstismar tarafından değerlendirilmektedir.

Tablo 10.

Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin Cinsiyet Açısından İncelenmesi

Cinsiyet	n	Ortalama	ss	t	p	
Duygusal İstismar	Erkek	39	6,31	2,2	-1,35	0,18
	Kadın	101	7,16	3,7		
Fiziksel İstismar	Erkek	39	5,51	1,55	-0,63	0,53
	Kadın	101	5,77	2,36		
Fiziksel İhmal	Erkek	39	7,92	3,09	1,649	0,1
	Kadın	101	7,05	2,7		
Duygusal İhmal	Erkek	39	10,62	5,63	0,205	0,84
	Kadın	101	10,41	5,35		
Cinsel İstismar	Erkek	39	5,92	3,29	0,272	0,79
	Kadın	101	5,79	2,22		
Minimizasyon	Erkek	39	0,9	0,94	0,293	0,77
	Kadın	101	0,84	1,04		
Çocukluk Çağı Travmaları	Erkek	39	36,28	11,1	0,045	0,96
	Kadın	101	36,18	12,8		
İçsel Yatırımda Bulunma	Erkek	39	19,23	6,02	-1,01	0,32
	Kadın	101	20,23	4,92		
Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması	Erkek	39	20,28	5,94	-0,82	0,41
	Kadın	101	21,05	4,54		
Seçeneklerin Saplantılı Araştırılması	Erkek	39	14,92	6,47	0,726	0,47
	Kadın	101	14,12	5,63		
İçsel Yatırımla Özdeşleşme	Erkek	39	19,13	6,02	-0,55	0,59
	Kadın	101	19,67	5		
Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması	Erkek	39	18,67	5,16	-1,16	0,25
	Kadın	101	19,72	4,7		
Beck Depresyon Envanteri	Erkek	39	12	9,52	-0,48	0,63
	Kadın	101	12,95	10,7		

*p<0,05 Z: T- test

Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin Cinsiyet Açısından değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen t testi neticeleri aşağıdaki gibidir.

Çocukluk çağı travmaları açısından kadın ve erkek arasında anlamlı bir fark yoktur (p>0,05).

Kimlik gelişiminin boyutları açısından kadın ve erkek arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p > 0.05$).

Beck Depresyon Envanteri açısından erkekler ve kadınlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($P > 0.05$).

Tablo 11.

Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin Yaş Açısından İncelenmesi

Yaş	n	Ortalama	ss	F	p	İkili karşılaştırma
Duygusal İstismar	20 yaş ve altı	66	6,67	3,14	2,439	0,091
	21-23 yaş	57	7,58	3,85		
	24 yaş ve üstü	17	5,71	1,69		
Fiziksel İstismar	20 yaş ve altı	66	5,55	1,91	1,552	0,216
	21-23 yaş	57	6,05	2,66		
	24 yaş ve üstü	17	5,12	0,49		
Fiziksel İhmal	20 yaş ve altı	66	6,77	2,22	3,272	,041*
	21-23 yaş	57	8,02	3,34		
	24 yaş ve üstü	17	6,88	2,71		
Duygusal İhmal	20 yaş ve altı	66	9,92	4,81	0,917	0,402
	21-23 yaş	57	11,21	6,28		
	24 yaş ve üstü	17	10,06	4,37		
Cinsel İstismar	20 yaş ve altı	66	5,64	2,43	0,499	0,608
	21-23 yaş	57	6,09	2,95		
	24 yaş ve üstü	17	5,71	1,16		
Minimizasyon	20 yaş ve altı	66	0,92	1,06	0,352	0,704
	21-23 yaş	57	0,77	0,98		
	24 yaş ve üstü	17	0,88	0,93		
Çocukluk Çağı Travmaları	20 yaş ve altı	66	34,55	9,93	2,491	0,087
	21-23 yaş	57	38,95	15,19		
	24 yaş ve üstü	17	33,47	7,72		
İçsel Yatırımda Bulunma	20 yaş ve altı	66	20,73	3,77	5,062	,008*
	21-23 yaş	57	18,39	6,62		
	24 yaş ve üstü	17	22,18	3,43		
Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması	20 yaş ve altı	66	21,88	3,39	5,389	,006*
	21-23 yaş	57	19,23	6,38		
	24 yaş ve üstü	17	22,18	3,05		

Seçeneklerin Saplantılı Araştırılması	20 yaş ve altı	66	14,97	5,91	2,389	0,096	
	21-23 yaş	57	14,46	6,12			
	24 yaş ve üstü	17	11,53	4,03			
İçsel Yatırımla Özdeşleşme	20 yaş ve altı	66	20,68	3,81	6,302	,002*	1>2
	21-23 yaş	57	17,68	6,54			2<3
	24 yaş ve üstü	17	21,18	3,76			
Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması	20 yaş ve altı	66	20,47	3,63	3,251	,042*	1>2
	21-23 yaş	57	18,28	6,06			
	24 yaş ve üstü	17	19,24	3,46			
Beck Depresyon Envanteri	20 yaş ve altı	66	12,27	9,09	0,604	0,548	
	21-23 yaş	57	13,72	10,86			
	24 yaş ve üstü	17	10,82	13,46			

*p<0,05 Anova testi

Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin Yaş Açısından değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen ANOVA testi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Farklı yaşlardaki gruplar arasında fiziksel ihmal açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($P < 0.05$). Sonuçlar incelendiğinde 21-23 yaş arasındakilerin ortalama puanları en yüksek, 20 yaş ve altındakilerin ortalama puanları ise en düşük seviyededir.

Farklı yaşlardaki gruplar arasında iç yatırım açısından önemli farklılıklar vardır ($p < 0.05$). Sonuçlar incelendiğinde 24 yaş ve üzeri olanlar en yüksek ortalama puana sahipken, 21-23 yaş arasındakiler en düşük ortalamaya sahiptir.

Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması açısından farklı yaşlardaki gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($p < 0.05$). Sonuçlar incelendiğinde, 24 yaş ve üzeri olanlar en yüksek ortalama puana sahipken, 21-23 yaş arasındakiler en düşük ortalamaya sahiptir.

Yaşı farklı olan gruplar arasında İçsel Yatırımla Özdeşleşme açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ($P < 0.05$). Sonuçlar incelendiğinde, 24 yaş ve üzeri olanlar en yüksek ortalama puana sahipken, 21-23 yaş arasındakiler en düşük ortalamaya sahiptir.

Seçeneklerin derinlemesine incelenmesi açısından yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($P < 0.05$). Sonuçlar incelendiğinde, 20 yaş ve altındakilerin ortalama puanları en yuksek, 21-23 yaşları arasındakiler ise en duşuk puanlara sahiptir.

Beck Depresyon Envanteri açısından yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($p > 0.05$).

Tablo 12.

Çocukluk ağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin Meslek Açısından İncelenmesi

Meslek		n	Ortalama	ss	t	p
Duygusal İstismar	Öğrenci	130	6,92	3,44	-0,076	0,939
	Diğer	10	7	2,21		
Fiziksel İstismar	Öğrenci	130	5,72	2,21	0,302	0,763
	Diğer	10	5,5	1,58		
Fiziksel İhmal	Öğrenci	130	7,18	2,77	-1,763	0,08
	Diğer	10	8,8	3,33		
Duygusal İhmal	Öğrenci	130	10,24	5,35	-1,794	0,075
	Diğer	10	13,4	5,58		
Cinsel İstismar	Öğrenci	130	5,84	2,61	0,165	0,869
	Diğer	10	5,7	1,64		
Minimizasyon	Öğrenci	130	0,88	1,02	1,165	0,246
	Diğer	10	0,5	0,71		
Çocukluk ağı Travmaları	Öğrenci	130	35,88	12,31	-1,12	0,265
	Diğer	10	40,4	11,92		
İçsel Yatırımda Bulunma	Öğrenci	130	20,08	4,92	1,095	0,276
	Diğer	10	18,2	8,64		
Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması	Öğrenci	130	21,05	4,56	1,824	0,07
	Diğer	10	18,1	8,58		
Seçeneklerin Saplantılı Araştırılması	Öğrenci	130	14,68	5,84	2,474	,015*
	Diğer	10	10	4,42		
İçsel Yatırımla Özdeşleşme	Öğrenci	130	19,62	5,03	0,819	0,414
	Diğer	10	18,2	8,19		
Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması	Öğrenci	130	19,6	4,62	1,52	0,131
	Diğer	10	17,2	6,99		
Beck Depresyon Envanteri	Öğrenci	130	12,92	10,45	0,943	0,347
	Diğer	10	9,7	9,5		

*p<0,05 Z: T- testi

Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin Meslek Açısından İncelenmesi maksadıyla yapılan t testi sonuçları aşağıdaki gibidir.

Öğrenci ya da çalışma durumu farklı olan gruplar arasında Çocukluk Çağı Travmaları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Farklı öğrenci veya çalışma statüsüne sahip gruplar arasında Seçeneklerin Saplantılı Araştırılması açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır (p<0,05). Sonuçlar incelendiğinde öğrenci olanların puan ortalaması daha yüksektir.

Öğrenci ya da çalışma durumu farklı olan gruplar arasında Beck Depresyon Envanteri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Tablo 13.

Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin Eğitim Durumu Açısından İncelenmesi

Eğitim durumunuz		n	Ortalama	Ss	F	p
Duygusal İstismar	Lise	6	7,67	4,55	0,155	0,856
	Ön lisans	6	7	3,63		
	Lisans ve üstü	128	6,88	3,32		
Fiziksel İstismar	Lise	6	7	4,43	1,415	0,247
	Ön lisans	6	5	0		
	Lisans ve üstü	128	5,67	2,06		
Fiziksel İhmal	Lise	6	7,17	3,49	1,535	0,219
	Ön lisans	6	5,33	0,82		
	Lisans ve üstü	128	7,39	2,84		
Duygusal İhmal	Lise	6	10	5,73	1,745	0,179
	Ön lisans	6	6,5	2,74		
	Lisans ve üstü	128	10,67	5,45		
Cinsel İstismar	Lise	6	5,67	1,63	0,348	0,707
	Ön lisans	6	5	0		
	Lisans ve üstü	128	5,88	2,64		
Minimizasyon	Lise	6	1	1,26	2,157	0,12

	Ön lisans	6	1,67	1,03		
	Lisans ve üstü	128	0,81	0,99		
Çocukluk Çağı Travmaları	Lise	6	37,5	16,05		
	Ön lisans	6	28,83	4,92	1,149	0,32
	Lisans ve üstü	128	36,49	12,32		
İçsel Yatırımda Bulunma	Lise	6	21,67	3,08		
	Ön lisans	6	22,67	2,16	1,229	0,296
	Lisans ve üstü	128	19,74	5,39		
Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması	Lise	6	21,5	4,72		
	Ön lisans	6	21,5	1,87	0,116	0,89
	Lisans ve üstü	128	20,77	5,09		
Seçeneklerin Saplantılı Araştırılması	Lise	6	12,17	4,4		
	Ön lisans	6	12,17	4,36	0,902	0,408
	Lisans ve üstü	128	14,55	5,97		
İçsel Yatırımla Özdeşleşme	Lise	6	21,17	4,31		
	Ön lisans	6	21,17	2,93	0,631	0,533
	Lisans ve üstü	128	19,37	5,41		
Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması	Lise	6	20,33	2,25		
	Ön lisans	6	19,5	4,04	0,11	0,896
	Lisans ve üstü	128	19,38	4,97		
Beck Depresyon Envanteri	Lise	6	13,67	9,24		
	Ön lisans	6	6,17	3,06	1,252	0,289
	Lisans ve üstü	128	12,95	10,6		

* $p < 0,05$ Z: Anova

Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin Eğitim Durumu Açısından İncelenmesi maksadıyla yapılan ANOVA testi neticeleri aşağıdaki gibidir.

Eğitim durumu farklı olan gruplar arasında Çocukluk Çağı Travmaları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur ($p > 0,05$).

Eğitim durumu farklı olan gruplar arasında Kimlik Gelişimi Boyutları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur ($p > 0,05$).

Eğitim durumu farklı olan gruplar arasında Beck Depresyon Envanteri bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur ($p > 0,05$).

Tablo 14.

Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin Ceza aldığı, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suça Karışma Durumu Açısından İncelenmesi

Ceza aldığınız, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suça karıştınız mı?		n	Ortalama	ss	T	p
Duygusal İstismar	Evet	67	6,87	2,62	-0,187	0,852
	Hayır	73	6,97	3,94		
Fiziksel İstismar	Evet	67	5,81	2,14	0,554	0,581
	Hayır	73	5,6	2,2		
Fiziksel İhmal	Evet	67	7,75	2,97	1,833	0,069
	Hayır	73	6,88	2,65		
Duygusal İhmal	Evet	67	10,99	5,3	1,092	0,277
	Hayır	73	9,99	5,5		
Cinsel İstismar	Evet	67	5,82	2,59	-0,034	0,973
	Hayır	73	5,84	2,53		
Minimizasyon	Evet	67	0,78	0,97	-0,911	0,364
	Hayır	73	0,93	1,05		
Çocukluk Çağı Travmaları	Evet	67	37,22	11,37	0,937	0,35
	Hayır	73	35,27	13,1		
İçsel Yatırımda Bulunma	Evet	67	19,21	6,07	-1,609	0,11
	Hayır	73	20,63	4,29		
Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması	Evet	67	20,12	5,99	-1,646	0,102
	Hayır	73	21,49	3,71		
Seçeneklerin Saplantılı Araştırılması	Evet	67	13,63	6,18	-1,388	0,167
	Hayır	73	15	5,53		
İçsel Yatırımla Özdeşleşme	Evet	67	18,73	6,06	-1,704	0,091
	Hayır	73	20,25	4,39		
Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması	Evet	67	18,4	5,16	-2,447	,016*
	Hayır	73	20,37	4,34		
Beck Depresyon Envanteri	Evet	67	12,85	9,71	0,179	0,858
	Hayır	73	12,53	11,04		

*p<0,05 Z: T- test

Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin Ceza aldığı, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suça Karışma Durumu Açısından İncelenmesi maksadıyla yapılan t testi neticesi aşağıdaki gibidir.

Ceza aldığı, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suça karışma durumu farklı olan gruplar arasında Çocukluk Çağı Travmaları açısından istatistiksel açıdan anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$).

Ceza aldığı, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suça karışma durumu farklı olan gruplar arasında Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Sonuçlar incelendiğinde herhangi bir suça karışmamış olanların puan ortalaması daha yüksektir.

Ceza aldığı, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suça karışma durumu farklı olan gruplar arasında Beck Depresyon Envanteri açısından istatistiksel açıdan anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$).

Tablo 15.

Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin Etrafında Ceza aldığı, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suça Karışmış Birisi Olma Durumu Açısından İncelenmesi

Çevrenizde ceza almış, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi suça karışmış olan birisi var mı?		n	Ortalama	Ss	t	p
Duygusal İstismar	Evet	52	7,17	3,49	0,679	0,498
	Hayır	88	6,77	3,3		
Fiziksel İstismar	Evet	52	6,08	2,95	1,592	0,114
	Hayır	88	5,48	1,5		
Fiziksel İhmal	Evet	52	7,46	3,2	0,541	0,589
	Hayır	88	7,19	2,59		
Duygusal İhmal	Evet	52	10,85	5,36	0,64	0,523
	Hayır	88	10,24	5,46		
Cinsel İstismar	Evet	52	6,21	2,92	1,372	0,172
	Hayır	88	5,6	2,29		
Minimizasyon	Evet	52	0,69	0,96	-1,494	0,137
	Hayır	88	0,95	1,03		
Çocukluk Çağı Travmaları	Evet	52	37,77	14,17	1,157	0,249
	Hayır	88	35,28	11,02		
İçsel Yatırımda Bulunma	Evet	52	20,81	4,84	1,493	0,138
	Hayır	88	19,44	5,44		

Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması	Evet	52	21,6	4,86	1,399	0,164
	Hayır	88	20,39	5		
Seçeneklerin Saplantılı Araştırılması	Evet	52	14,02	6,13	-0,5	0,618
	Hayır	88	14,53	5,73		
İçsel Yatırımla Özdeşleşme	Evet	52	20,06	4,86	0,921	0,358
	Hayır	88	19,2	5,53		
Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması	Evet	52	19,87	4,08	0,821	0,413
	Hayır	88	19,17	5,24		
Beck Depresyon Envanteri	Evet	52	13,79	11	0,965	0,336
	Hayır	88	12,03	10,02		

*p<0,05 Z: T- test

Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin Etrafında Ceza aldığı, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suça Karışmış Birisi Olma Durumu Açısından İncelenmesi maksadıyla gerçekleştirilen t testi sonuçları aşağıdaki gibidir.

Etrafında ceza aldığı, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suça karışmış birisi olma durumu farklı olan gruplar arasında Çocukluk Çağı Travmaları açısından istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$).

Etrafında ceza aldığı, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suça karışmış birisi olmadurumu farklı olan gruplar arasında Kimlik Gelişimi Boyutları açısından istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$).

Etrafında ceza aldığı, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suça karışmış birisi olma durumu farklı olan gruplar arasında Beck Depresyon Envanteri açısından istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$).

Tablo 16.

Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin İşlenen Suç Açısından İncelenmesi

Ne tür bir suç işlediniz?	n	Ortalama	ss	F	p	İkili karşılaştırma
Duygusal İstismar	25	6,6	2,43	2,514	,050*	3>5

	Basit yaralama	4	8,75	3,77			
	Fiziksel ya da psikolojik şiddet	4	10	4			
	Mali suçlar	4	7,25	1,5			
	Diğer	30	6,37	2,28			
	Trafik cezası	25	5,32	1,07			1<3
	Basit yaralama	4	5,25	0,5			2<3
Fiziksel İstismar	Fiziksel ya da psikolojik şiddet	4	10	4	5,585	,001*	3>4
	Mali suçlar	4	5	0			3>5
	Diğer	30	5,83	2,25			
	Trafik cezası	25	6,88	2,54			1<2 1<3
	Basit yaralama	4	13,5	3,32			2>4
Fiziksel İhmal	Fiziksel ya da psikolojik şiddet	4	12,25	1,5	11,247	,000*	2>5
	Mali suçlar	4	6,75	1,5			3>4
	Diğer	30	7,23	2,16			3>5
	Trafik cezası	25	9,04	4,23			1<2 1<3
	Basit yaralama	4	17,75	1,89			2>4
Duygusal İhmal	Fiziksel ya da psikolojik şiddet	4	22,25	1,5	11,967	,000*	2>5
	Mali suçlar	4	9	4			3>4
	Diğer	30	10,47	4,37			3>5
	Trafik cezası	25	5,4	1,12			
	Basit yaralama	4	5,25	0,5			
Cinsel İstismar	Fiziksel ya da psikolojik şiddet	4	6,5	1	0,591	0,67	
	Mali suçlar	4	5	0			
	Diğer	30	6,27	3,68			
	Trafik cezası	25	0,84	0,99			
	Basit yaralama	4	0	0			
Minimizasyon	Fiziksel ya da psikolojik şiddet	4	0	0	2,059	0,055	
	Mali suçlar	4	0	0			
	Diğer	30	1,03	1			
Çocukluk Çağı Travmaları	Trafik cezası	25	33,24	8,52	10,615	,000*	1<2
	Basit yaralama	4	50,5	9			1<3

	Fiziksel ya da psikolojik şiddet	4	61	4			2>5
	Mali suçlar	4	33	4			3>4
	Diğer	30	36,17	10,14			3>5
İçsel Yatırımda Bulunma	Trafik cezası	25	20,16	4			1>3
	Basit yaralama	4	13,5	10,12			3<4
	Fiziksel ya da psikolojik şiddet	4	10,75	9,5	4,22	,004*	3<5
	Mali suçlar	4	23,5	3			
	Diğer	30	19,73	5,65			
Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması	Trafik cezası	25	21,92	3,93			1>2
	Basit yaralama	4	13	9,8			1>3
	Fiziksel ya da psikolojik şiddet	4	11,5	9	5,671	,001*	2<4
	Mali suçlar	4	23,75	2,5			3<4
	Diğer	30	20,23	5,3			3<5
Seçeneklerin Saplantılı Araştırılması	Trafik cezası	25	14,48	5,49			1>3
	Basit yaralama	4	10,25	6,7			1<4
	Fiziksel ya da psikolojik şiddet	4	5,25	0,5	5,976	,000*	2<4
	Mali suçlar	4	23	4			3<4
	Diğer	30	13,23	5,61			4>5
İçsel Yatırımla Özdeşleşme	Trafik cezası	25	19,4	4,3			1>3
	Basit yaralama	4	14,25	9,74			3<4
	Fiziksel ya da psikolojik şiddet	4	10,75	9,5	3,561	,011*	
	Mali suçlar	4	23,75	2,5			
	Diğer	30	19,17	5,73			
Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması	Trafik cezası	25	19,88	3,5			1<2
							1<4
							1<5
	Basit yaralama	4	11,75	6,6	6,564	,000*	2<4
	Fiziksel ya da psikolojik şiddet	4	10,5	5			2<5
Mali suçlar	4	21,5	1			3<4	
Diğer	30	18,7	5,02			3<5	
Beck Depresyon Envanteri	Trafik cezası	25	11,76	7,74			1<2
	Basit yaralama	4	30,25	14,03	5,047	,001*	2>3
	Fiziksel ya da psikolojik şiddet	4	6,75	9,5			2>4

Mali suçlar	4	7	0	2>5
Diğer	30	13,03	9,08	

---

*p<0,05 Z: Anova

Çocukluk Çağı Travmaları, Kimlik Gelişimi Boyutları ve Beck Depresyon Envanterinin İşlenen Suç Açısından İncelenmesi için yapılan ANOVA testi neticeleri aşağıdaki gibidir.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında Duygusal İstismar açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır (p<0,05). Sonuçlar incelendiğinde Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken diğer suçlardan birini işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında Fiziksel İstismar açısından istatistiksel açıdan anlamlı farklılık vardır (p<0,05). Sonuçlar incelendiğinde Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken mali suç işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında Fiziksel İhmal açısından istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmaktadır (p<0,05). Sonuçlar incelendiğinde basit yaralama suçu işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken mali suç işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında Duygusal İhmal açısından istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmaktadır (p<0,05). Sonuçlar incelendiğinde Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken mali suç işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında Çocukluk Çağı Travmaları açısından istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmaktadır (p<0,05). Sonuçlar incelendiğinde Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken mali suç işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında İçsel Yatırımda Bulunma açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır (p<0,05). Sonuçlar incelendiğinde mali suç işlemiş olanların puan

ortalaması en yüksek iken Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Sonuçlar incelendiğinde mali suç işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında Seçeneklerin Saplantılı Araştırılması bakımından istatistiksel açıdan anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Sonuçlar incelendiğinde mali suç işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında İçsel Yatırımla Özdeşleşme bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Sonuçlar incelendiğinde mali suç işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Sonuçlar incelendiğinde mali suç işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında Beck Depresyon Envanteri bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Sonuçlar incelendiğinde Basit yaralama suçu işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

Tartışma bölümünde kendi araştırmamızın verilerinin literatürdeki diğer çalışmalarla karşılaştırılmasına yer verilmiştir. Bu çalışmada çocukluk çağı travmalarının kimlik gelişimine, depresyona ve suça yönelik tutumlara etkisi incelenmiştir. Çalışmanın amacı çocukluk çağı travmalarının kimlik gelişimine, depresyona ve suça yönelik tutumlara etkisinin ortaya konulmasıdır. Bu amaç doğrultusunda 140 katılımcı ile gerçekleştirilen anket çalışması sonucunda katılımcılardan kadınların oranı %72,1; öğrenci olanların oranı %92,9; eğitim durumu lisans olanların oranı %89,3; Ceza aldığı, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suça karışmış olanların oranı %47,9; trafik cezası olanların oranı %37,3; çevresinde Ceza aldığı, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suça karışmış birisi olanların oranı %37,1'dir. Katılımcıların yaş ortalaması $21,70 \pm 4,22$ 'dir.

Yapılan analizlere göre çocukluk çağı travmaları ile duygusal istismar, Beck depresyon envanterini pozitif etkilemektedir. Beck Depresyon Envanterindeki değişimin %15'i Duygusal İstismar tarafından açıklanmaktadır. Araştırma sonucunda Çocukluk Çağı Travmaları ile depresyon arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Cankılıç (2019) tarafından yapılan bir başka çalışmada çocukluk çağı travmaları ile depresyon arasında anlamlı bir ilişki olduğu; çocukluk çağı travmaları arttıkça depresyon şiddetinin de arttığı gözlemlenmiştir. İlgili literatür incelendiğinde araştırma sonuçlarının bu çalışmada elde edilen sonuçlar ile örtüştüğü görülmektedir. Guang, Feng, Yang ve ark. (2017) tarafından Çin'de yapılan bir araştırmada, çalışmak için şehirlere göç eden ve çocuklarını kırsalda bırakan ailelerin geride kalmış çocukları ile kırsalda anne ve babasıyla birlikte yaşayan ve geride kalmayan çocuklar üzerinde bir araştırma yapılmıştır ve araştırma sonucunda geride kalmış çocukların daha duyarlı oldukları ve depresyon riskinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Brown ve ark., (2007) arkadaşları tarafından yapılan bir diğer çalışmada fiziksel istismar, ihmal öyküsü, cinsel istismar veya duygusal istismar olan çocukların depresyon geliştirme riskinin 2-5 kat arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Aydın (2018) tarafından yapılan çalışmada sırasıyla duygusal istismar, duygusal ihmal, fiziksel istismar, fiziksel ihmal ve

cinsel istismar ile depresif belirti düzeyleri ve çocukluk çağı travmatik yaşantılarının alt boyutları arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarının literatür ile uyumlu olduğu görülmektedir. Sonuç olarak ebeveynlerinden ayrı olarak büyüyen ve ihmal edilen çocuklarda depresyon görüşme riskinin daha büyük olduğunu söylememiz mümkündür.

Araştırma sonucunda Fiziksel İstismar ile Beck Depresyon Envanteri arasında pozitif yönlü çok zayıf bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Kara (2018) tarafından yapılan bir diğer çalışmada da yine Çocukluk çağı fiziksel istismar puanları ile depresyon puanları arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre çocukluk çağı fiziksel ihmale maruz kalma düzeyi yüksek olan bireylerin depresyon düzeylerinin yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Çalışma sonucunda Duygusal İhmal ile Beck Depresyon Envanteri arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğu görülmüştür. Kara (2018) tarafından yapılan çalışmada da yine benzer sonuca ulaşılmıştır. Bu sonuca göre çocukluk çağı duygusal ihmale maruz kalma düzeyi yüksek olan bireylerin depresyon düzeylerinin yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Araştırmamızda kimlik gelişimi, depresyon ve çocukluk çağı travmapuanlarında cinsiyete göre farklılık saptanmamıştır. Demirkapı (2013) tarafından yapılan bir diğer çalışmada benzer şekilde kadınların çocukluk çağı travma puanları ile erkeklerin çocukluk çağı travma puanları arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Turan (2018) tarafından yapılan çalışmada da yine benzer bir sonuca ulaşılmıştır. Bu çalışmanın bulgularına benzer şekilde Kolko (2002) tarafından yapılan çalışmada da çocukların herhangi bir istismar veya ihmale maruz kalmasında cinsiyet değişkeni açısından bir ayırım olmadığı görülmüştür. Literatürde bu çalışmada elde edilen sonuca benzer olarak cinsiyet değişkeninin Beck Depresyon Ölçeği puanlarını etkilemediğine dair sonuçların elde edildiği çalışmaların olduğu görülmüştür (Ören ve Gençdoğan, 2007; Hisli, 1988). Uğurlu (2017) ve Demir (2020) tarafından yapılan araştırmalarda ise cinsiyete göre depresyon ve çocukluk çağı travma puanlarında farklılık olduğu saptanmıştır.

Araştırma sonucunda yaşı farklı olan gruplar arasında çocukluk çağı fiziksel ihmal açısından istatistiksel açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiş ve buna göre 21-23 yaş arası olan bireylerin puan ortalaması en yüksek iken 20 yaş ve altı olanların ortalamasının en düşük olduğu görülmüştür. Kara (2018) tarafından yapılan çalışmada benzer şekilde yaşı farklı olan gruplar arasında çocukluk çağı fiziksel ihmal açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu 18-25 yaş grubu katılımcıların çocukluk çağı fiziksel ihmal puanlarının en yüksek olduğu bulunmuştur. Demir (2020) tarafından gerçekleştirilen araştırmada ise yaş için çocukluk çağı travmaları ölçeğinde gruplar arasındaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı bulunmuştur.

Çalışmada yaşı farklı olan gruplar arasında Beck Depresyon Envanteri anlamında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Kara (2018) tarafından yapılan çalışmada benzer şekilde depresyon puanlarının katılımcıların yaş gruplarına göre anlamlı farklılık görülmediği saptanmıştır. Yapılan analizler sonucunda yaşı farklı olan gruplar arasında İçsel Yatırımda Bulunma, Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması, İçsel Yatırımla Özdeşleşme ve Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda Öğrenci ya da çalışma durumu farklı olan gruplar arasında Çocukluk Çağı Travmaları ve Beck Depresyon Envanteri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Eğitim durumu farklı olan gruplar arasında Çocukluk Çağı Travmaları anlamında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Kara (2018) tarafından yapılan bir diğer çalışmada ise Çocukluk çağı travma toplam puanlarının katılımcıların öğrenim düzeyi açısından anlamlı farklılık gösterdiği, üniversite düzeyinde öğrenim gören katılımcıların çocukluk çağı travma toplam puanlarının, lise düzeyinde öğrenim gören katılımcıların puanlarından anlamlı seviyede daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yine Peker (2017) tarafından yapılan çalışma sonucunda fiziksel ihmal alt boyutunun üniversite mezunlarında diğer eğitim seviyesindeki kişilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Araştırma sonucundan farklı olarak; Çakmak (2016) tarafından yapılan bir başka çalışmada ise eğitim durumu arttıkça fiziksel

istismar puanlarının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.Çalışma sonucunda eğitim durumu farklı olan gruplar arasında Beck Depresyon Envanteri anlamında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Kara (2018) tarafından yapılan bir başka araştırmada da aynı neticeye ulaşılmıştır.

6. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1.Sonuç

Duygusal İstismar ile Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki; İçsel Yatırımla Özdeşleşme arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki; Beck Depresyon Envanteri arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki vardır.

Fiziksel İstismar ile Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki; İçsel Yatırımla Özdeşleşme arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki; Beck Depresyon Envanteri arasında pozitif yönlü çok zayıf bir ilişki vardır.

Duygusal İhmal ile İçsel Yatırımda Bulunma arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; İçsel Yatırımla Özdeşleşme arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Beck Depresyon Envanteri arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki vardır.

Cinsel İstismar ile Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki; İçsel Yatırımla Özdeşleşme arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü çok zayıf bir ilişki vardır.

Minimizasyon ile İçsel Yatırımda Bulunma arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması arasında pozitif yönlü çok zayıf bir ilişki; İçsel Yatırımla Özdeşleşme arasında pozitif yönlü çok zayıf bir ilişki vardır.

Çocukluk Çağı Travmaları ile İçsel Yatırımda Bulunma arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; İçsel

Yatırımla Özdeşleşme arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Beck Depresyon Envanteri arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki vardır.

Yaşı farklı olan gruplar arasında Fiziksel İhmal anlamında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmaktadır. Sonuçlar değerlendirildiğinde 21-23 yaş arası olanların puan ortalaması en yüksek iken 20 yaş ve altı olanların ortalaması en düşüktür.

Yaşı farklı olan gruplar arasında İçsel Yatırımda Bulunma anlamında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmaktadır. Sonuçlar değerlendirildiğinde 24 yaş ve üstü olanların puan ortalaması en yüksek iken 21-23 yaş arası olanların ortalaması en düşüktür.

Yaşı farklı olan gruplar arasında Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması anlamında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmaktadır. Sonuçlar değerlendirildiğinde 24 yaş ve üstü olanların puan ortalaması en yüksek iken 21-23 yaş arası olanların ortalaması en düşüktür.

Yaşı farklı olan gruplar arasında İçsel Yatırımla Özdeşleşme anlamında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmaktadır. Sonuçlar değerlendirildiğinde 24 yaş ve üstü olanların puan ortalaması en yüksek iken 21-23 yaş arası olanların ortalaması en düşüktür.

Yaşı farklı olan gruplar arasında Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması anlamında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmaktadır. Sonuçlar değerlendirildiğinde 20 yaş ve altı olanların puan ortalaması en yüksek iken 21-23 yaş arası olanların ortalaması en düşüktür.

Öğrenci ya da çalışma durumu farklı olan gruplar arasında Seçeneklerin Saplantılı Araştırılması anlamında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmaktadır. Sonuçlar değerlendirildiğinde öğrenci olanların puan ortalaması daha yüksektir.

Ceza aldığı, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suça karışma durumu farklı olan gruplar arasında Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması anlamında istatistiksel açıdan

anlamli farklılık vardır. Sonuçlar değerlendirildiğinde herhangi bir suça karışmamış olanların puan ortalaması daha yüksektir.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında Duygusal İstismar anlamında istatistiksel açıdan anlamli farklılık vardır. Sonuçlar değerlendirildiğinde Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken diğer suçlardan birini işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında Fiziksel İstismar anlamında istatistiksel açıdan anlamli farklılık vardır. Sonuçlar değerlendirildiğinde Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken mali suç işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında Fiziksel İhmal anlamında istatistiksel açıdan anlamli farklılık vardır. Sonuçlar değerlendirildiğinde basit yaralama suçu işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken mali suç işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar anlamında Duygusal İhmal açısından istatistiksel açıdan anlamli farklılık vardır. Sonuçlar değerlendirildiğinde Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken mali suç işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında Çocukluk Çağı Travmaları anlamında istatistiksel açıdan anlamli farklılık vardır. Sonuçlar değerlendirildiğinde Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken mali suç işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında İçsel Yatırımda Bulunma anlamında istatistiksel açıdan anlamli farklılık vardır. Sonuçlar değerlendirildiğinde mali suç işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında Seçeneklerin Genişlemesine Araştırılması anlamında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık vardır. Sonuçlar değerlendirildiğinde mali suç işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında Seçeneklerin Saplantılı Araştırılması anlamında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık vardır. Sonuçlar incelendiğinde mali suç işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında İçsel Yatırımla Özdeşleşme anlamında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık vardır. Sonuçlar değerlendirildiğinde mali suç işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında Seçeneklerin Derinlemesine Araştırılması anlamında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık vardır. Sonuçlar değerlendirildiğinde mali suç işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

İşlediği suç farklı olan gruplar arasında Beck Depresyon Envanteri anlamında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık vardır. Sonuçlar değerlendirildiğinde Basit yaralama suçu işlemiş olanların puan ortalaması en yüksek iken Fiziksel ya da psikolojik şiddet suçu işlemiş olanların ortalaması en düşüktür.

6.2. Öneriler

Çalışmanın bu bölümünde, araştırmanın sınırlılıklarına ve gelecek çalışmalar için bazı önerilere yer verilmiştir.

Öncelikle, bu araştırma 140 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Örneklem grubunun daha geniş olması çalışmanın daha kapsamlı olmasını sağlayabilir. Araştırmanın örneklem grubu sayıca

birbirine eşit olmayan kadın ve erkek katılımcılardan oluşmaktadır. Bu çalışmada kadın katılımcıların sayısı erkek katılımcılardan daha fazladır. Bu nedenle ileride yapılacak çalışmalarda örneklem grubunun eşit kadın ve erkek katılımcılardan oluşmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın bir diğer sınırlılığı da katılımcılara uygulandığı zamandır. Çocukluk çağı travmaları çocukluk ve gençlik döneminde maruz kalınabilen olayları irdelemektedir. Öte yandan, Beck depresyon Envanteri, ölçeğin uygulandığı gün de dahil olmak üzere, katılımcıların geçen hafta boyunca nasıl hissettiklerini en iyi tanımlayan cümleyi seçerek depresyon derecesini belirler. Ancak aradan belirli bir zamanın geçmiş olması, yaşanan travmatik olay ile depresyonun ölçülenmesinde bir kısıt olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla bu değişkenler arasındaki ilişkiye etki eden kompleks değişkenlerin de araştırılması için farklı çalışmaların yapılması literatüre katkı sunma anlamında faydalı olabilir.

Araştırmanın bulguları çocukluk çağı travmaları ile depresyon arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki, kimlik gelişimi ile negatif yönlü zayıf bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Çocukluk çağı travmaları birçok fiziksel ve psikolojik problemlere neden olabilmektedir. Bu nedenle yaşanan travmaların önlenmesine yönelik çalışmalar ve uygun tedaviler birey açısından önemlidir. Ayrıca çocukluk çağında gerçekleşen travmaların önlenmesine yönelik çalışmalar konusunda ailelerin bilinçlendirilmesi ve toplumsal bilincin oluşturulması faydalı olacaktır. Sosyal hizmetler, psikiyatrisiler ve psikologlar iş birliğiyle eğitim seminer ve bilgilendirmeler yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akgül A., Çevik O. (2003) “İstatistiksel Analiz Teknikleri”, Emek Ofset, Ankara.
- Alpay, N.; Karamustafaoğlu, N. ve Kükürt, R. (1995). Madde bağımlılarında suç, *Düşünen Adam*, 8(2), 16-17.
- Altıparmak, S., (2008). “Çocuk istismar ve ihmalinin çocuk bedeni üzerine etkileri”, *Çocuk Dergisi*, 8(1), 9–13.
- Andrews D., Bonta J (2010). *The Psychology of Criminal Conduct*. 5th Ed. Anderson Publishing, Lexis Nexis Group New Providence.
- Andrews DA, Bonta J (2010). *The Psychology of Criminal Conduct*. 5th Ed. Anderson Publishing, Lexis Nexis Group New Providence.
- APA (2017). Sexual abuse. 08.02.2021, <http://www.apa.org/topics/sexual-abuse/>
- Aral, N., Gürsoy, F. (2001). Çocuk hakları çerçevesinde çocuk ihmal ve istismarı. *Milli Eğitim Dergisi*. 151(5).
- Association, A. P. (1996). APA (1994). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders-IV*.
- Aydın, E., 2018, “Çocukluk çağı travmatik yaşantılarının psikolojik sağlık ve depresyon belirtileri üzerine etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Aytaç, S., (2000) *İnsanı Anlama Çabası*, Ezgi Kitapevi Yayınları, Bursa.
- Bakım, B., Karamustafalıoğlu, O., Akpınar, A., Tankaya, O., Özçelik, B., Cengiz Ceylan, Y., Gönenli, S. (2011). Panik Bozukluk Hastalarında çocukluk çağı

travmatik yaşantılarının cinsel işlev üzerine etkileri. *Düşünen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*. 24(3): 182–88

Balcı, Ş., ve Baloğlu, E. (2018). Sosyal medya bağımlılığı ile depresyon arasındaki ilişki: “üniversite gençliği üzerine bir saha araştırması”. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 29, 209-233.

Bayraktar, S. (2016). *Psikolojik Travma*. İstanbul : Nobel Tıp Kitapevleri.

Bayramoğlu, S., (2009). “Aile içi Şiddet Konusunda Yasal Koruma ve Düzenlemeler”, Çocuk ve Şiddet Çalıştayı, İstanbul: İstanbul Tabip Odası Çocuk Hakları Komisyonu,

Baysal, S. U., (2007). “İhmal, istismar ve çocuk”, Çocuk Hastalıklarında Biyopsikososyal Yaklaşım (1. Basım). İstanbul: EpsilonYayıncılık.

Beck, A.T. & Alford, B.A. (2009). *Depression: Causes and Treatment 2nd ed.*, Philadelphia: University of Pennsylvania Pres.

Bedirhanbeyoğlu, H. (2018). Çocukluk Çağı Travmaları Bilisel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Riskli Davranışlar Arasındaki İlişkiler. İstanbul: T.C. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı.

Bernet, W. (1997). Practice parameters for the forensic evaluation of children and adolescents who may have been physically or sexually abused. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*. 36(3): 423-442.

Bilir, Ş., Arı, M., Dönmez, N. B., Güneysu, S. (1991). 4–12 Yaşları Arasında 16.100 Çocukta Örselenme Durumları İle İlgili Bir İnceleme. Çocuk istismarı ve ihmali, çocukların kötü muameleden korunması.

Brown GW, Craig TK, Harris TO, Handley RV, Harvey AL. (2007)., Development of a retrospective interview measure of

parentalmaltreatmentusingtheChildhoodExperience of CareandAbuse (CECA) instrument-a life-coursestudy of adultchronicdepression - 1. J AffectDisord. 103:205–15.

Bülbül, F., Çakir, Ü., Ülkü, C., Üre, I., Karabatak, O., & Alpak, G. (2013). Yineleyen ve ilk atak depresyonda çocukluk çağı ruhsal travmalarinin yeri/Childhood trauma in recurrent and first episode depression. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 14(2), 93

Cankılıç, N. (2019). Çocukluk Çağı Travmaları İle Depresyon İlişkisinde Dini Başa Çıkmanın Aracı Rolü. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Işık Üniversitesi, İstanbul.

Cattel, R. B., Eber, H. W. ve Tatsuoka, M. M.(1970). Handbook for the Sixteen Personality Factor Questionnaire (16PF), Champaign Il: IPAT.

Child Welfare Information Gateway. (2013). What is child abuse and neglect? Recognizing the signs and symptoms. Washington, DC: U.S. Department of Health and Human Services, Children’sBureau.

Çakmak, B. (2016). Çocukluk Çağı Travmaları İle Yetişkin Ayrılma AnksiyetesiArasındaki İlişki. İstanbul : T.C. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çelikel H., Beşiroğlu L. (2008). Klinik olmayan örnekleme çocukluk çağı travmatik yaşantıları, dissosiyasyon ve obsesif-kompulsif belirtiler. *Anadolu Psikiyatr Dergisi*. 9:75–83.

Çocuklara Kötü Muamelenin Önlenmesi- Bu Konuda Harekete Geçilmesine ve Kanıt Toplanmasına Yönelik Bir Kılavuz. (2006). Dünya Sağlık Örgütü, çev: Uluslararası Çocuk Merkezi Derneği, UNICEF.

- Demir, C. (2020). Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmaları, Başa Çıkma Tutumları, Depresyon Ve Alkol Kullanımı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Haliç Üniversitesi. İstanbul.
- Demirkapı, E.Ş. (2013). Çocukluk Çağı Travmalarının Duygu Düzenleme Ve Kimlik Gelişimine Etkisi Ve Bunların Psikopatolojiler İle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Adnan Menderes Üniversitesi. Aydın.
- Doğru, G., (2019). Travma Yaşantısı Olan Bireylerde Travma Sonrası Bilişlerin, Travmaya Bağlı Suçluluğun ve Kontrol Odağının Obsesif-kompulsif Bozukluk Belirtileri Üzerindeki Yordayıcı Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Dokgöz, H., (2004). ‘‘Çocukta cinsel istismar olgularına yaklaşımda adli tıpygulamaları: Eksiklikler, yetersizlikler, uygulama sorunları ve Mersin uygulamaları’’, Çocuk ve Şiddet Çalıştayı, İstanbul: İstanbul Tabip Odası Çocuk Hakları Komisyonu.
- Dokgöz, H., Şam, B., Ersoy, G. ve Müsellim, N.T. (2002). Ölümle sonuçlanan çocuk ihmali: Bir olgu sunumu. Adli Tıp Bülteni, 7(3), 105-108.
- Donay, S., (2011), Suçun Unsurları, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, İstanbul
- Dubowitz, H. (2002). Preventing child neglect and physical abuse: a role for pediatricians. Pediatrics in review/American Academy of Pediatrics. 23(6): 191-196.
- Ekşioğlu Ahad, Y. (2016). *Yaşlıların Yaşlılık Algısının Yaşam Kalitesi ve Depresyonla İlişkisi*. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Evren, C., Ögel, K. (2003). Alkol/madde bağımlılarında dissosiyatif belirtiler ve çocukluk çağı travması, depresyon, anksiyete ve alkol/madde kullanımı ile ilişkisi. Anadolu Psikiyatri Dergisi. 4: 30-37.

- Fieldman P (2002). The psychology of crime A social science textbook. Cambridge University Press, United Kingdom. 1-36.
- Fuller K. M. L. (2012). Personality and Crime: An Examination of The Influence of The Five Factor Model on Offending And Co-Offending. Doctoral Thesis. Indiana.
- Göktürk, N., Özgenç, İ. ve Üzülmez, İ., Çeliker, A. R. (2012). Ceza Hukukuna Giriş, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Gönültaş, M. Burak, (2009), Adana İlinde Mala ve Şahsa Karşı Suç İşleyen Çocukların Sosyodemografik Özelliklerinin Ortaya Konulması, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi
- Guang, Y., Feng, Z., Yang, G., Yang, Y., Wang, L., Dai, Q., ... & Zhao, M. (2017). Depressive symptoms and negative life events: What psychosocial factors protect or harm left-behind children in China?. BMC psychiatry, 17(1), 402.
- Güleç H, Köse S, Güleç MY ve ark. (2009) Reliability and factorial validity of the Turkish version of the 20-item Toronto Alexithymia Scale (TAS-20). Klinik Psikofarmakoloji Bülteni 19:214-20.
- Gültekin, E., (2009), Polislerin Temel Kişilik Özelliklerinin İş Başarısı Üzerindeki Etkisi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi
- Herman, J., (2011). "Travma ve İyileşme". İstanbul: Şefik Basım Yayıncılık.
- Hisli N. (1988). Beck Depresyon Envanteri'nin geçerliği üzerine bir çalışma. Psikoloji Dergisi, 6 (22),118-122.
- Holliday, R., Holder, N. ve Suris, A. (2018). Reductions in self-blame cognitions predict PTSD improvements with cognitive processing therapy for military sexual trauma-related PTSD. Psychiatry Research, 263, 181-184.

- Hollin CR (2002). Psychology and crime An introduction to criminological Psychology. Taylor & Francis e-Library, 1-21.
- Hollin CR, Palmer EJ (2006). *Offending Behaviour Programmes Development, Application and Controversies*. 1st. Ed. John Wiley & Sons, England. 1-14.
- İçli, T., Altay, A., Başpınar, T., ve Bahtiyar, M. (2011), Türkiye’ de Hükümlü Profili, Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Özellikler, Ankara: Polis Akademisi Yayınları.
- İşbakan, Z. Hande, (2011), Cana Yönelik ve Mala Yönelik Suç İşlemiş Bireylerin Kişilik Özelliklerinin Karşılaştırılması, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Kara, Z.İ. (2018). Bir Psikolojik Danışmanlık Merkezine Başvuran Kadınların Çocukluk Çağı Travmaları, Öfke İfade Biçimleri, Anksiyete Ve Depresyon Düzeyleri Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Karayağız, Ş. (2013). Bipolar ve Unipolar Depresyonda Aleksitimi Düzeylerinin Karşılaştırılması ve Yaşam Kalitesi İle İlişkisi. Uzmanlık Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Psikiyatri Anabilim Dalı.
- Keyman, S., (1980), Tipiklik ve ceza hukuku, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi.
- Koç, F., Halıcıoğlu, O. ve Akşit, S. (2014). Hangi bulgular fiziksel istismarı düşündürür?. The Journal of Pediatric Research, 1(1), 1-5.
- Kokurcan, A., Özsan, H., (2000). “Travma Kavramının Psikiyatri Tarihindeki Seyri”, Kriz Dergisi, 20(1), 19-24.
- Kolko, D. J. (2002). Child physical abuse. 2nd edition (s. 21-54). California: Sage Publications, Thousand Oaks.

Köknel Ö., (2005). Ruhsal Çöküntü Depresyon, İstanbul: Altın Kitaplar.

Köksal, Fazlı ve Eliş Y. Yavuz (2011), Hukuk sisteminde suç ve unsurları Hukuk sisteminde sorumluluk ve unsurları, Teftiş Kurulu Başkanlığı Öğretim Semineri, Antalya: TC Teftiş Kurulu Başkanlığı. Kulak, H. (2006). Cinsel İşlev Bozukluğu Görülen Kadınlarda Geçmiş Travmatik Deneyimler. İstanbul Üniversitesi.

Kulaksızoğlu, A. (2001). Ergenlik psikolojisi (4. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Küçükbaşol, Ş. (2005), Kişilik özellikleri ve sapkın davranış arasındaki ilişkinin 13– 17 yaş grubu orta öğretim öğrencileri ile çalışılması, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.

Lochner, C., Du Toit, P. L., Zungu, Dırwayı, N., Marais, A., Van Kradenburg, J., Seedat, S., Stein, D. J. (2002). Childhood Trauma İn obsessive-compulsive disorder, trichotillomania, and controls. Depression and anxiety. 15(2): 66-68

Messman-Moore, T. L., Brown, A. L. (2004). Child maltreatment and perceived family environment as risk factors for adult rape: is child sexual abuse the most salient experience?. Child Abuse & Neglect. 28(10): 1019- 1034.

Minty, B. (2005). The nature of emotional child neglect and abuse. J. Taylor ve B. Daniel, (Ed.), Child Neglect: Practice issues for health and social care içinde (57-72). London: Jessica Kingsley Publishers.

Morrison J., (2016). DSM-5'i Kolaylaştıran Klinisyenler İçin Tanı Rehberi, Çev. Hanife Uğur Kural, Nobel Basım Evi, Ankara.

Norman, S. B., Haller, M., Kim, H. M., Allard, C. B., Porter, K. E., Stein, M. B.,...Rauch, S. A. M. (2018). Trauma related guilt cognitions partially mediate the relationship between PTSD symptom severity and functioning among returning combat veterans. Journal of Psychiatric Research, 100, 56-62.

- Ozer, D. J. ve Reise, S. P. (1994). "Personality Assessment", *Annual Review of Psychology*, 45(1): 357-388.
- Ören, N. Ve Gençdoğan, B. (2007). Lise Öğrencilerinin Depresyon Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Mart 2007 Cilt:15 No:1 Kastamonu Eğitim Dergisi 85-92.
- Öztürk M., (2001) Ruh Sağlığı ve Bozuklukları. 8. Basım, Feryal Matbaası, Ankara.
- Öztürk, Z., (1995), İşletmelerde Personel Seçim Yöntemleri ve Psikoteknik, Epar Yayınları, Ankara.
- Pakes F, Winstone J (2007). *Psychology and Crime: Understanding and Tackling Offending Behaviour*. Willian Publishing, USA, 1-16.
- Palmer EJ (2003). An Overview of the Relationship Between Moral Reasoning and Offending. *Australian Psychologist*, 38: 165-174.
- Peker, E. (2017). Çocukluk çağı travmaları, yetişkinlik döneminde bağlanma biçimi ve öz anlayış arasındaki ilişkilerin incelenmesi. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Polat, O. (1998). Çocuk istismarı nedir? Çocuk Forumu, 1(1), 1-31
- Polat, O. (2000). Çocuk istismarında istismarcı ve kurban ilişkisi. Çocuk Forumu Dergisi, 3 (4):1.
- Polat, O. (2007). Tüm boyutlarıyla çocuk istismarı – Tanımlar 1. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Pressel, D. M. (2000). Evaluation of physical abuse in children. *American family physician*. 61(10): 3057-3064.

- Runyan D, Wattam C, Ikeda R, Hassan F, Ramiro L. (2002) Child abuse and neglect by parents and other caregivers. Geneva Switzerland World Health Organization.
- Samuels J, Bienvenu Oj, Cullen B, Costa Pt, Eaton Ww, Nestadt G (2004). Personality dimensions and criminal arrest. *Comprehensive Psychiatry*, 45: 275–280.
- Sanderson, C (2010). Empowering parents and teachers to protect child from child sexual abuse. Çev: Gül, A.H ve Şar, F., İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Sayar, K. Ve Dinç, M. (2009) Psikolojiye Giriş, Nesi Matbaacılık, İstanbul
- Semiz, Ü. B., Başoğlu, C., Ebrinç, S., Ergün, B. M., Noyan, C. O., Çetin, M. (2005). Sınır Kişilik Bozukluğu Hastalarında Vücut Dismorfik Bozukluğu, Travma ve Disosiyasyon: Bir Önçalışma. *Klinik Psikofarmakoloji Bulteni*. 15(2).
- Sicher, P., Lewis, O., Sargent, J., Chaffin, M., Friedrich, W. N., Cunningham, N., Villani, V. S. (2000). Developing child abuse prevention, identification, and treatment systems in Eastern Europe. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*. 39(5): 660-667.
- Sofuoğlu, Z., Oral, R., Aydın, F., Cankardeş, S., Kandemirci, B., Koç, Akşit, S., (2014). ‘‘Türkiye’nin üç ilinde olumsuz çocukluk çağı deneyimleri epidemiyolojik çalışması’’, *Türk Ped Arş*, 49, 47-56.
- Storr A., (2018). C.G. Jung Seçme Yazılar, trc. Levent Özşar, İstanbul:Alfa Yay.
- Swenson, C. C. & Kolko, D. J. (2000). Long term management of the developmental consequences of childphysical abuse.R.M.Reece,(Ed.),Treatmentof child abuse: Common ground for mental health, medical and legal practitioners içinde (135-154). Baltimore: The Johns Hopkins UniversityPress

- Şahin F. (2001). Çocuk istismarı ve ihmalinin önlenmesinde hekimin rolü. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi; 10: 246.
- Şahiner, Ü.M., Yurdakök, K., Kavak, U.S., &Çetin, İ. (2001). Tıbbi açıdan çocuk istismarı. Katkı Pediatri Dergisi, 22: 276.
- Şenkal, İ. (2013). Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmaları ve Bağlanma Biçiminin Depresyon ve Kaygı Belirtileri ile İlişkisinde Alekstiminin Aracı Rolünün İncelenmesi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Taner, Y. ve Gökler, B. (2004). Çocuk istismarı ve ihlali: Psikiyatrik yönleri. Hacettepe Tıp Dergisi, 35, 82-86.
- Taner, Y.,& Gökler, B. (2004). Çocuk istismarı ve ihmâli: psikiyatrik yönleri. Hacettepe Tıp Dergisi, 35, 82-86.
- Tarhan, N. (2013). Kendinizle barışık olmak. Duyguların eğitimi. 20. Baskı. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Teague R, Mazerolle P, Legosz M, Sanderson J (2008). linking childhood exposure to physical abuse and adult offending: Examining mediating factors and gendered relationships. *Justice Quarterly*, 25(2): 313-348.
- Terr, L. C. (2003). Childhood traumas: An outline and overview. *Focus*, 1(3).
- Theodore, A. D., Runyan, D. K. (1999). A medical research agenda for child maltreatment: negotiating the next steps. *Pediatrics*. 104 (1): 168- 177
- Tıraşçı, Y. ve Gören, S. (2007). Çocuk İstismarı ve İhmali. *Dicle Tıp Dergisi*, 34(1). 70-74
- Topbaş, M. (2004). İnsanlığın büyük bir ayıbı: Çocuk istismarı. TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni, 3(4), 76-80.

TUİK Adalet İstatistikleri, 2016. <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=98&locale=tr> (Erişim tarihi: 05.02.2021)

Turan, N. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmaları İle Depresyon ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Üsküdar Üniversitesi.İstanbul.

Tyler, S., Allison, K., Winsler, A., (2006). ‘‘Child neglect: Development alcons equences, intervention, and policy implications’’, Child and Youth Care Forum, 35(1), 1– 20.

U.S. Department Of Health And Human Services. (2009). Administration on Children, Youth and Families Child Maltreatment 2007.Washington, DC: U.S. Government Printing Office.

Uğurlu, S. (2017). Geç Ergenlik Döneminde Depresyon Tanısı Almış Bireylerin Çocukluk Çağı Travması, Pozitif ve Negatif Düşünce Tekrarı İnanışları Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. T.C. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Uluocak, S., Gökulu, G., ve Bilir, O. (2014). A strategic starting point for the elimination of violence against women: Intimate partner violence Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde stratejik bir başlangıç noktası: Partner şiddeti. Journal of Human Sciences, 11(2).

Uygur, N., Işıklı, M., Ögel, K., ve Çeliker, A. R. (1992). Suç işlemiş şizofrenlerin demografik özellikleri ve suç profili, Düşünen Adam, Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi, 5(1-3), 5-9.

Van der Kolk, B. A., ve Fisler, R. E. (1994). Childhood abuse and neglect and loss of selfregulation. Bulletin of the Menninger Clinic, 58(2).

- Van Der Kolk,(2018). *Beden Kayıt Tutar*, Çev. Nurdan Cihanşümül Maral, Nobel Yaşam Basım Evi, İstanbul.
- Wang, C. T., Holton, J. (2007). Total estimated cost of child abuse and neglect in the United States (pp. 1-5). Chicago, IL: Prevent Child Abuse America.
- Yanık, M. (2002). Özmen M. Psikiyatri polikliniğine başvuran hastalarda çocukluk çağı kötüye kullanım/ihmal yaşantıları ile intihar, kendine fiziksel zarar verme ve dissosiyatif belirtiler arasındaki ilişki. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 3: 140–146.
- Yanık, M., Özmen, M., Tutkun, H. Zoroğlu, S. (2001). Psikiyatri Polikliniğine Başvuran Hastalarda Unutulmuş Çocukluk Çağı Travmalarını Yeniden Hatırlamanın Sıklığı. *Düşünen Adam*. 14(2): 87–94.
- Yarar, F. ve Yarış, F. (2011). Birinci basamakta çocuk istismarı ve ihmaline yaklaşım. *Türk Aile Hek Dergisi*, 15(4), 178-183
- Yargıç, L. I., Tutkun, H., Şar, V. (1994). Çocukluk çağı travmatik yaşantıları ve erişkinde disosiyatif belirtiler. *Psikiyatri, Psikoloji ve Psikofarmakoloji Dergisi*. 2: 338-48.
- Yelboğa, A., (2008), *Örgütlerde Personel Seçimi ve Psikolojik Testler*, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.
- Zoroğlu, S. S., Tüzün, Ü., Sar, V., Öztürk, M., Kora, M. E., & Alyanak, B. (2001). Çocukluk dönemi istismar ve ihmalinin olası sonuçları/Probable results of childhood abuse and neglect. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 2(2)

EKLER

Ek- 1 Demografik Değişkenler

1. Cinsiyet	1) Erkek 2)Kadın
2. Yaşınız?	.....
3. Meslek	1) Özel sektör 2)Serbest meslek 3)Öğrenci 4)İşsiz 5)Diğer
4. Eğitim durumunuz?	1) Ortaokul ve altı 2) Lise 3) Ön lisans 4) Lisans 5) Yüksek lisans ve doktora
5. Ceza aldığınız, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi bir suça karıştınız mı?	1)Evet 2)Hayır
6. Çevrenizde ceza almış, cezası paraya dönüşen ya da ertelenen herhangi suça karışmış olan birisi var mı?	1)Evet 2)Hayır
7. Ne tür bir suç işlediniz? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)	1)Trafik cezası 2)Basit yaralama 3)Fiziksel ya da psikolojik şiddet 4)Dolandırıcılık 5)Mali suçlar 6)Diğer

Ek-2 Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği

	1:Hiçbir zaman	2:Nadiren	3: Kimi zaman	4:Sık olarak	5:Çok sık	1	2	3	4	5
Çocukluğumda ya da ilk gençliğimde...										
1.	Evde yeterli yemek olmadığından aç kalırdım									
2.	Benim bakımımı ve güvenliğimi üstlenen birinin olduğunu biliyordum									
3.	Ailedekiler bana “salak”, “beceriksiz” ya da “tipsiz” gibi sıfatlarla seslenirlerdi									
4.	Anne ve babam ailelerine bakamayacak kadar sıklıkla sarhoş olur ya da uyuşturucu alırlardı.									
5.	Ailemde önemli ve özel biri olduğum duygusunu hissetmeme yardımcı olan biri vardı.									
6.	Yırtık, sökük ya da kirli giysiler içerisinde dolaşmak zorunda kalırdım.									
7.	Sevildiğimi hissediyordum.									
8.	Anne ve babamın benim doğmuş olmamı istemediklerini düşünüyordum.									
9.	Ailemden birisi bana öyle kötü vurmuştu ki doktora ya da hastaneye gitmem gerekmişti.									
10.	Ailemde başka türlü olmasını istediğim bir şey yoktu.									

11.	Ailedekiler bana o kadar şiddetle vuruyorlardı ki vücudumda morartı ya da sıyrıklar oluyordu.					
12.	Kayış, sopa, kordon ya da başka sert bir cisimle vurularak cezalandırılıyordum.					
13.	Ailedekiler birbirlerine ilgi gösterirlerdi.					
14.	Ailedekiler bana kırıcı ya da saldırganca sözler söylerlerdi.					
15.	Vücutça kötüye kullanılmış olduğuma (dövülme, itilip kakılma vb.) inanıyorum.					
16.	Çocukluğum mükemmeldi.					
17.	Bana o kadar kötü vuruluyor ya da dövülüyordum ki öğretmen, komşu ya da bir doktorun bunu farketdiği oluyordu.					
18.	Ailemde birisi benden nefret ederdi.					
19.	Ailedekiler kendilerini birbirlerine yakın hissederlerdi.					
20.	Birisi bana cinsel amaçla dokundu ya da kendisine dokunmamı istedi.					
21.	Kendisi ile cinsel temas kurmadığım takdirde beni yaralamakla ya da benim hakkımda yalanlar söylemekle tehdit eden birisi vardı.					
22.	Benim ailem dünyanın en iyisiydi.					
23.	Birisi beni cinsel şeyler yapmaya ya da cinsel şeylere bakmaya					

	zorladı.					
24.	Birisi bana cinsel tacizde bulundu.					
25.	Duygusal bakımdan kötüye kullanılmış olduğuma (hakaret, aşağılama vb.) inanıyorum.					
26.	İhtiyacım olduğunda beni doktora götürecek birisi vardı.					
27.	Cinsel bakımdan kötüye kullanılmış olduğuma inanıyorum.					
28.	Ailem benim için bir güç ve destek kaynağı idi.					

Ek- 3 Kimlik Gelişimi Ölçeği

1: Kesinlikle katılmıyorum 2: Katılmıyorum 3: Kararsızım		1	2	3	4	5
4: Katılıyorum 5: Kesinlikle katılıyorum						
1.	Yaşamımda izleyeceğim yöne karar verdim.					
2.	Gelecekte yapacaklarımla ilgili planlarım var.					
3.	Yaşamımda hangi yolu izleyeceğimi biliyorum					
4.	Gelecekte yapacaklarıma ilişkin düşüncem var					
5.	Yaşamımda ne yapacağım konusunda seçimimi yaptım.					
6.	Yaşamımda izleyebileceğim farklı yollar hakkında etkin biçimde düşünürüm					
7.	Gelecekte yapabileceğim farklı şeyler hakkında düşünürüm					
8.	Bana uyabilecek birtakım farklı yaşam biçimlerini göz önünde bulunduruyorum.					
9.	İzleyebileceğim farklı amaçlar hakkında düşünürüm					
10.	Benim için iyi olabilecek farklı yaşam biçimleri hakkında düşünüyorum.					
11.	Yaşamda gerçekten elde etmek istediklerim konusunda kuşkularım var.					
12.	Gelecekte yapmak istediklerim konusunda endişeliyim.					
13.	Yaşamımda izlemek istediğim yönü arayıp duruyorum					
14.	Yaşamımın ne yönde olması gerektiğini merak edip duruyorum.					

15.	Yaşamımda izleyeceğim yönü düşünmemek benim için zor.						
16.	Gelecekle ilgili planlarım, gerçek ilgi ve değerlerimle örtüşüyor						
17.	Gelecekle ilgili planlarım bana güven veriyor						
18.	Gelecekle ilgili planlarımın olması, kendime güven duymamı sağlıyor						
19.	Yaşamıma vermek istediğim yönün bana gerçekten uygun olacağını hissediyorum						
20.	Gelecekle ilgili planlarımın benim için doğru olduğundan eminim						
21.	Gelecek için yaptığım planlar üzerine düşünürüm						
22.	Gelecekle ilgili yapmış olduğum planlar hakkında başkalarıyla konuşurum						
23.	Yaşamım için belirlediğim hedeflerin bana gerçekten uyup uymadığını düşünürüm						
24.	Yaşamımda izlemeyi planladığım belli yön hakkında başkalarının ne düşündüğünü anlamaya çalışırım						
25.	Gelecek planlarımın gerçekten ne istediğimle uyup uyuşmadığını düşünürüm						

Ek- 4 Beck Depresyon Envanteri

BECK DEPRESYON ÖLÇEĞİ

Aşağıda gruplar halinde bazı cümleler yazılıdır. Her gruptaki cümleleri dikkatlice okuyunuz. Bugün dahil geçen hafta içinde kendinizi nasıl hissettiğinizi en iyi anlatan cümleyi seçiniz. Birden fazla işaretlemeniz gerekiyorsa işaretleyebilirsiniz.

- 1 0 Kendimi üzüntülü ve sıkıntılı hissetmiyorum.
1 Kendimi üzüntülü ve sıkıntılı hissediyorum.
2 Hep üzüntülü ve sıkıntılıyım. Bundan kurtulamıyorum.
3 O kadar üzüntülü ve sıkıntılıyım ki artık dayanamıyorum.
- 2 0 Gelecek hakkında umutsuz ve karamsar değilim.
1 Gelecek hakkında karamsarım.
2 Gelecekte beklediğim hiçbir şey yok.
3 Geleceğim hakkında umutsuzum ve sanki hiçbir şey düzelmeyecekmiş gibi geliyor.
- 3 0 Kendimi başarısız bir insan olarak görüyorum.
1 Çevremdeki birçok kişiden daha çok başarısızlıklarım olmuş gibi hissediyorum
2 Geçmişe baktığımda başarısızlıklarla dolu olduğunu görüyorum.
3 Kendimi tümüyle başarısız biri olarak görüyorum.
- 4 0 Birçok şeyden eskisi kadar zevk alıyorum.
1 Eskiden olduğu gibi her şeyden hoşlanmıyorum.
2 Artık hiçbir şey bana tam anlamıyla zevk vermiyor.
3 Her şeyden sıkılıyorum.
- 5 0 Kendimi herhangi bir şekilde suçlu hissetmiyorum.
1 Kendimi zaman zaman suçlu hissediyorum
2 Çoğu zaman kendimi suçlu hissediyorum.
3 Kendimi her zaman suçlu hissediyorum.
- 6 0 Bana cezalandırılmışım gibi geliyor.
1 Cezalandırılabilceğimi hissediyorum.
2 Cezalandırılmayı bekliyorum.
3 Cezalandırıldığımı hissediyorum.
- 7 0 Kendimden memnunum.
1 Kendi kendimden pek memnun değilim.
2 Kendime çok kızıyorum.
3 Kendimden nefret ediyorum.
- 8 0 Başkalarından daha kötü olduğumu sanmıyorum.
1 Zayıf yanlarım veya hatalarım için kendi kendimi eleştiririm.

- 2 Hatalarımdan dolayı her zaman kendimi kabahatli bulurum.
3 Her aksilik karşısında kendimi hatalı bulurum
- 9 0 Kendimi öldürmek gibi düşüncelerim yok
1 Zaman zaman kendimi öldürmeyi düşündüğüm olur fakat yapmıyorum.
2 Kendimi öldürmek isterdim.
3 Fırsatını bulsam kendimi öldürürdüm
- 10 0 Her zamankinden fazla içimden ağlamak gelmiyor.
1 Zaman zaman içimden ağlamak geliyor.
2 Çoğu zaman ağlıyorum.
3 Eskiden ağlayabilirdim şimdi istesem de ağlayamıyorum.
- 11 0 Şimdi her zaman olduğumdan daha sinirli değilim
1 Eskisine kıyasla daha kolay kızıyor yada sinirleniyorum.
2 Şimdi hep sinirliyim.
3 Bir zamanlar beni sınırlendiren şeyler şimdi hiç sınırlendirmiyor.
- 12 0 Başkaları ile görüşmek konuşmak isteğimi kaybetmedim.
1 Başkaları ile eskisinden daha az konuşmak görüşmek istiyorum.
2 Başkaları ile konuşma ve görüşme isteğimi kaybettim.
3 Hiç kimse ile görüşüp konuşmak istemiyorum.
- 13 0 Eskiden olduğu gibi kolay karar verebiliyorum
1 Eskiden olduğu gibi kolay karar veremiyorum.
2 Karar verirken eskisine kıyasla çok güçlük çekiyorum.
3 Artık hiç karar veremiyorum.
- 14 0 Aynada kendime baktığımda bir değişiklik görmüyorum.
1 Daha yaşlanmışım ve çirkinleşmişim gibi geliyor.
2 Görünüşümün çok değiştiğini ve daha çirkinleştiğimi hissediyorum.
3 Kendimi çok çirkin buluyorum.
- 15 0 Eskisi kadar iyi çalışabiliyorum.
1 Bir şeyler yapabilmek için gayret göstermem gerekiyor.
2 Herhangi bir şey yapabilmek için kendimi çok zorlamam gerekiyor.
3 Hiçbir şey yapamıyorum.
- 16 0 Her zaman ki gibi iyi uyuyabiliyorum
1 Eskiden olduğu gibi iyi uyuyamıyorum
2 Her zamankinden 1-2 saat daha erken uyanıyorum ve tekrar uyuyamıyorum.
3 Her zamankinden çok daha erken uyanıyor ve uyuyamıyorum.
- 17 0 Her zamankinden daha çabuk yorulmuyorum.
1 Her zamankinden daha çabuk yoruluyorum.

- 2 Yaptığım her şey beni yoruyor.
3 Kendimi hemen hiçbir şey yapamayacak kadar yorgun hissediyorum.
- 18 0 İştahım her zamanki gibi.
1 İştahım her zamanki kadar iyi değil
2 İştahım çok azaldı.
3 Artık hiç iştahım yok
- 19 0 Son zamanlarda kilo vermedim.
1 İki kilodan fazla kilo verdim.
2 Dört kilodan fazla kilo verdim.
3 Altı kilodan fazla kilo verdim.
- 20 0 Sağlığım beni fazla endişelendirmiyor.
1 Ağrı, sancı, mide bozukluğu ve kabızlık gibi rahatsızlıklar beni endişelendirmiyorum.
2 Sağlığım beni endişelendirdiği için başka şeyleri düşünmek zorlaşıyor.
3 Sağlığım hakkında o kadar endişeliyim ki başka hiçbir şey düşünmüyorum.
- 21 0 Son zamanlarda cinsel konulara olan ilgimde bir değişme fark etmedim
1 Cinsel konularla eskisinden daha az ilgiliyim.
2 Cinsel konularla eskisinden daha az ilgiliyim.
3 Cinsel konulara olan ilgimi tamamen kaybettim

Ek- 5 Suça Yönelik Tutumlar ve İlişkiler Ölçeği

1: Kesinlikle katılmıyorum 2: Katılmıyorum 3: Kararsızım		1	2	3	4	5
4: Katılıyorum 5: Kesinlikle katılıyorum						
1.	Size hakaret eden birine vurmak kabul edilebilir bir durumdur					
2.	Sizi aşağılayan birine vurmak yanlış bir davranış değildir					
3.	Sizi çok kızdıran biri dayacağı hak eder					
4.	Sizi aldatan biriyle kavga etmek doğrudur					
5.	Onur için kavga etmek yanlış değildir					
6.	Kavga isteyen birini dövmenin hiçbir yanlış tarafı yoktur					
7.	Sizden bir şey çalmışsa birisiyle kavga etmek doğrudur					
8.	Bazen onurunuzu korumak için kavga etmek zorundasınızdır					
9.	Sizi kızdırdığı için dayak yiyen biri bundan şikâyet etmemelidir					
10.	Bir çocuk tacizcisini dövmenin hiçbir yanlış tarafı yoktur					
11.	Bazı kişileri aldatabilirim					
12.	Kolaylıkla inandırıcı bir yalan söyleyebilirim					
13.	Hayatta kalmak için çalmak kabul edilebilir bir durumdur					
14.	Polise yalan söyleyebilirim					
15.	İyi bir sebep için suç işlerim					

16.	Paçayı kurtarabilecek olsam birilerini dolandırırım						
17.	Bazı durumlarda polisten kaçmayı denerim						
18.	Aç birinin çalmaya hakkı vardır						
19.	Kurallar istediğimi yapmamı engellemez						
20.	Miktarı ne olursa olsun bulduğum para benimdir						
21.	Gelecekte muhtemelen suç işlemem						
22.	Polisi aldatmak hoşuma gider						
23.	Neyin doğru neyin yanlış olduğuna sadece ben karar verebilirim						
24.	Neyi hak ettiğime sadece ben karar vermeliyim						
25.	Hayatta neyi hak ettiğine kişinin kendisi karar vermelidir						
26.	Ne yaparsam yapayım, herkes gibi davranılmaya hakkım var.						
27.	Neyin doğru neyin yanlış olduğuna ben karar vermeliyim						
28.	Parasızlıktan dolayı bir şeylere sahip olamamak yanlıştır						
39.	Ne yaparsam yapayım bana herkes gibi davranılmalı						
30.	Dayak yiyen insanlar genelde bunu hak etmiştir						
31.	Parasızlık, istediklerinize sahip olmaktan sizi alıkoymamalı						
32.	Kişi bunun adı çalmak olsa bile kendisine ödünç verileni geri vermeme hakkına sahiptir						

EK- 6 Etik Kurul Onay Formu

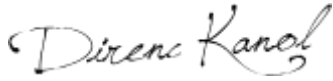
03.05.2021

Sayın Kadriye Özadmaca

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2021/979 proje numaralı ve “**Çocukluk Çağı Travmalarının, Kimlik Gelişimi, Suça Yönelik Tutum Ve Depresyonla İlişkisi**” başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.

ÖZGEÇMİŞ

Kadriye Özadmaca Mağusa'da doğdu. İlkokulu Şehit Zeki Salih İlkokulu'nda okudu. Orta öğretimini Canbulat Ortaokulun'da tamamladıktan sonra lise eğitimini ise Namık Kemal Lisesinde tamamladı. İlk lisans programı olan PDR'den mezun olduktan hemen sonra, Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji (İngilizce) lisans programını tamamladı. Ardından 'Klinik Psikoloji'(örgün eğitimle) yüksek lisansını Dövme yaptıran ve yaptırmayan kişilerin kimlik özellikleri-beden algıları ve benlik saygılarının karşılaştırılması ile ilgili tezle tamamladı. Hemen ardından 'Adli Psikoloji' Yüksek Lisansına devam etti ve Çocukluk çağı travmalarının, kimlik gelişimine, depresyona ve suça etkisinin incelenmesi konulu tezle tamamladı. Klinik Psikoloji Doktora programına devam ediyor. 1 yıla yakın Başbakanlık Uyuşturucu ile Mücadele ekibinde Klinik Psk. olarak görev aldıktan hemen sonra. Şuan halen Barış Ruh ve Sinir Hastalıkları Devlet Hastanesinde ve Girne Akçiçek Devlet Hastanesinde tam zamanlı Klinik Psikolog olarak görev almaktadır. Ayrıca 2019 yılı itibari ile Final Üniversitesi Psikoloji bölümünde part-time öğretim görevlisi olarak yer almaktadır. Ruh Sağlığı Derneği ve Gençlik bakanlığının birlikte yürüttüğü İmdat Projesi intiharla mücadele ekibinde Kıbrıs Koordinatörü olarak yer alıyor.2018 Yılı itibari ile Başbakanlık Uyuşturucu ile Mücadele ekibinde Klinik Psikolog olarak yer aldı. Bu süreler içerisinde ise Aile ve Çift Terapisi, Cinsel Terapi, Bağımlılık terapisi ve Bilişsel Davranışçı Terapi gibi eğitimlere devam edip tamamladı. Oyun terapisi, Masal terapisi, Projektif ve Objektif Testler ve MMPI çok yönlü kimlik değerlendirme eğitimlerini, Rorschach test eğitimini ve Wisc-R zeka testi uygulayıcı eğitimini tamamladı ayrıca yas süreci ve travmaya müdahale eğitimine, Hipnoterapi ile EMDR eğitimlerine katılıp bunları tamamladı. Covid-19 Pandemi döneminde Kıbrıs Türk Psikologlar derneği ile birlikte hem sağlık çalışanlarına, hem de halka yönelik gönüllü psikolojik destek ekiplerinde yer aldı.

İNTİHAL RAPORU

ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARININ, KİŞİLİK GELİŞİMİ, DEPRESYONA VE SUÇA YÖNELİK TUTUMLARA ETKİSİ

ORJİNALLİK RAPORU

% 7	% 7	% 3	%
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	openaccess.hacettepe.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	% 2
2	docs.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
3	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	% 1
4	katalog.ticaret.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
5	Alper Tunga KÖKCÜ. "Awareness Levels on Patients' Rights among the General Law Enforcement Students in a Higher Education Institution", <i>Turkiye Klinikleri Journal of Medical Ethics-Law and History</i> , 2020 Yayın	% 1